

Külföldi vendégforgalom a magyarországi régiók kereskedelmi szálláshelyein

Tartalom

A magyarországi kereskedelmi szálláshelyek vonzereje az Európai Unión belül.....	2
Külföldiek a kereskedelmi szálláshelyeken	3
A külföldi vendégek és vendégéjszakák megoszlása főbb szállástípusok szerint.....	7
A vendégek összetétele küldő országok szerint.....	12
A külföldiek térbeli megoszlása küldő országok szerint.....	13
A szállásdíjbevételek	17
Összefoglalás.....	20
Táblázatok.....	22
Térképek	27
Térképmelléklet	
Módszertan	40

Jelmagyarázat

Elérhetőségek

A magyarországi kereskedelmi szálláshelyek vonzereje az Európai Unión belül

Az Európai Unió idegenforgalmát elsősorban a mediterrán térséghez tartozó országok határozzák meg. 2007-ben Franciaország, Spanyolország és Olaszország az unió külföldi vendégforgalmának közel felét (48%) bonyolította le, a vendégéjszakák aránya ennél is valamivel magasabb volt (52%). Az Európai Unió országai által 2007-ben fogadott külföldi vendégek 1,3%-a, a vendégéjszakák 1,1%-a jelentkezett a hazai kereskedelmi szálláshelyeken. A vendégek és vendégéjszakák abszolút száma alapján Magyarország a középmezőnyben található.

1. tábla

**Az Európai Unió országainak külföldi vendégforgalmi adatai 2007-ben
(kereskedelmi szálláshelyek)**

Országok	Vendégek	Vendég- éjszakák	1000 lakosra jutó		Átlagos tartózkodási idő, éjszaka
			vendégek	vendégéjszakák	
	száma (1000)		száma		
Ausztria	18 113	71 519	2 125	8 618	3,9
Belgium	7 045	16 271	665	1 537	2,3
Bulgária	2 227	12 007	266	1 564	5,4
Ciprus	1 785	13 197	2 310	16 948	7,4
Csehország	6 680	20 611	628	2 004	3,1
Dánia	2 027	9 328	375	1 712	4,6
Nagy-Britannia	21 063	84 691	347	1 393	4,0
Észtország	1 380	2 915	1 062	2 171	2,1
Finnország	2 472	5 328	441	1 010	2,2
Franciaország	40 417	108 567	627	1 713	2,7
Görögország	8 954	48 081	696	4 304	5,4
Hollandia	11 008	27 953	657	1 709	2,5
Lengyelország	4 387	10 918	113	286	2,5
Lettország	845	1 936	356	849	2,3
Litvánia	805	1 610	212	476	2,0
Luxemburg	916	2 329	1 932	4 891	2,5
Magyarország	3 451	10 170	328	1 010	2,9
Málta	1 091	7 746	2 500	18 994	7,1
Németország	24 393	54 486	286	662	2,2
Olaszország	42 873	163 465	701	2 764	3,8
Portugália	6 788	28 670	601	2 705	4,2
Románia	1 551	3 586	64	166	2,3
Spanyolország	43 953	225 450	986	5 069	5,1
Svédország	5 128	11 201	519	1 229	2,2
Szlovákia	1 665	5 115	296	948	3,1
Szlovénia	1 704	4 708	784	2 342	2,8
Európai Unió ^{a)}	262 719	951 858	520	1 939	3,6

Forrás: EUROSTAT elektronikus adatbázis

a) Írország adata nélkül

A külföldi vendégek és vendégéjszakák fajlagos száma alapján Magyarország az Európai Unió országainak rangsorában az utolsó harmadban helyezkedett el. Az 1000 lakosra jutó külföldi vendégszám alapján Németország kivételével csupán egykori szocialista blokkhoz tartozó országokat tudtunk megelőzni, így Romániát, Lengyelországot, Litvániát, Bulgáriát és Szlovákiát. A vendégéjszakák vonatkozásában is hasonló az összetétel a rangsor végén, a 2007-es adatok alapján Finnországgal voltunk egy szinten. A fajlagos mutatók alapján a legtöbb külföldi vendéget Málta, Ciprus és Ausztria fogadta. A szomszédos országok közül Szlovénia és Csehország az európai mezőny első felében helyezkedett el. Összességében mindkét mutató alapján messze elmaradtunk az unió átlagától.

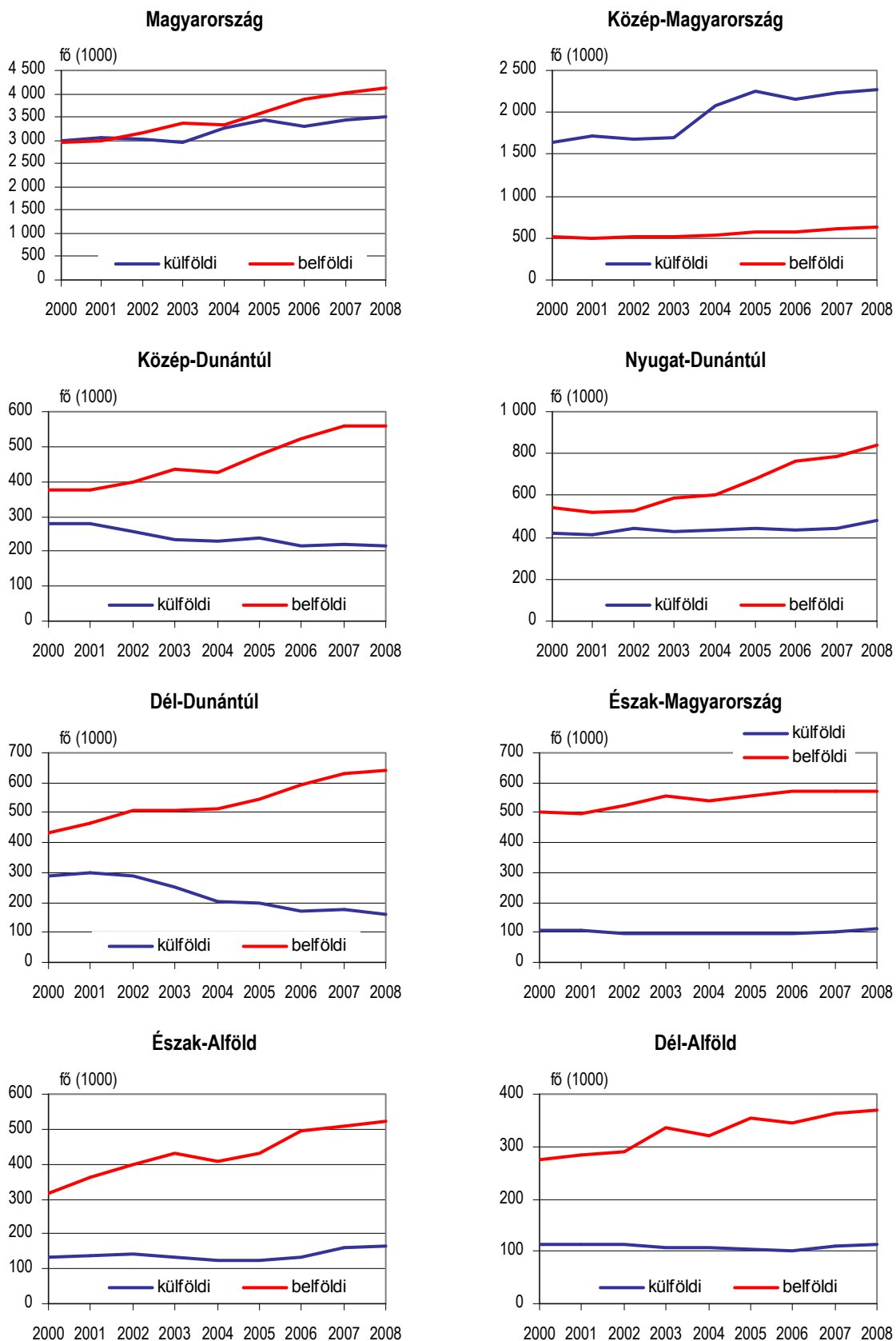
A kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 2007-ben az EU-ban 2 és 7,4 éjszaka között szóródott, a tagországok átlaga 3,6 volt. A hét éjszaka feletti átlagos tartózkodás a két szigeten, Cipruson és Máltán volt megfigyelhető. Magyarország kereskedelmi szálláshelyein a külföldiek átlagosan 2,9 éjszakát töltöttek el, ami valamivel kedvezőbb pozíciót jelentett az uniós országok rangsorában, mint amit a vendégek és a vendégéjszakák fajlagos száma alapján elért.

Külföldiek a kereskedelmi szálláshelyeken

A Magyarország kereskedelmi szálláshelyein regisztrált külföldiek száma (1. ábra) kisebb megszakításokkal ugyan, de növekedett az ezredforduló óta (2000-ben közel 3 millió, 2008-ban pedig 3,5 millió volt). Alig egy évtizede a külföldi vendégek száma még meghaladta a hazaiakét, de 2002-től a belföldi kereslet vált meghatározóbbá, és azóta is jelentősebb mértékben növekedett. Az ezredforduló évéhez viszonyítva 2008-ban a külföldiek száma 17%-kal, a belföldieké 2,95 millióról 4,14 millióra, 40%-kal emelkedett. A legfontosabb változás a hazai turizmus vonatkozásában a belföldi kereslet jelentősebb növekedéséhez köthető (1. ábra).

A külföldi vendégszám területi megoszlása rendkívül koncentrált, és ennek mértéke az elmúlt csaknem egy évtized során még tovább fokozódott. A tervezési-statisztikai régiók közül egyértelműen a közép-magyarországi régió (és ezen belül Budapest) tekinthető a külföldiek számára a legvonzóbb célpontnak. Az elmúlt években Magyarországra látogató külföldiek több mint hattizede (2008-ban 64,4%) a központi régiót kereste fel, míg arányuk 2004-et megelőzően 55-58% körül szóródott. Az ebbe a térségbe látogató külföldiek száma 37%-kal (1,65 millióról 2,64 millióra) emelkedett 2000 és 2008 között, s mindez a belföldi vendégforgalom kisebb mértékű növekedése mellett zajlott le (506 ezerről 610 ezerre). A fennmaradó régiók közül a nyugat-dunántúli és az észak-alföldiben volt megfigyelhető még növekedés, de ezek abszolút és relatív értéke eltörpült a közép-magyarországihoz képest. A dél-alföldi és az észak-magyarországi régiók vonzereje közel azonos volt, és mindkettőt stagnálás jellemezte az elemzett időszak során. A Balaton-parti településeket is magukban foglaló két dunántúli régió esetében egyértelmű visszaesésről lehet beszámolni. A Közép-Dunántúlon a külföldi vendégek száma 2000 és 2008 között 281 ezerről úgy esett vissza 216 ezerre, hogy az elmúlt három évben stagnált a külföldiek száma. A legnagyobb veszteséget a Dél-Dunántúl szenvedte el, ahol a külföldi vendégek száma 290 ezerről 160 ezerre, azaz közel a felére csökkent.

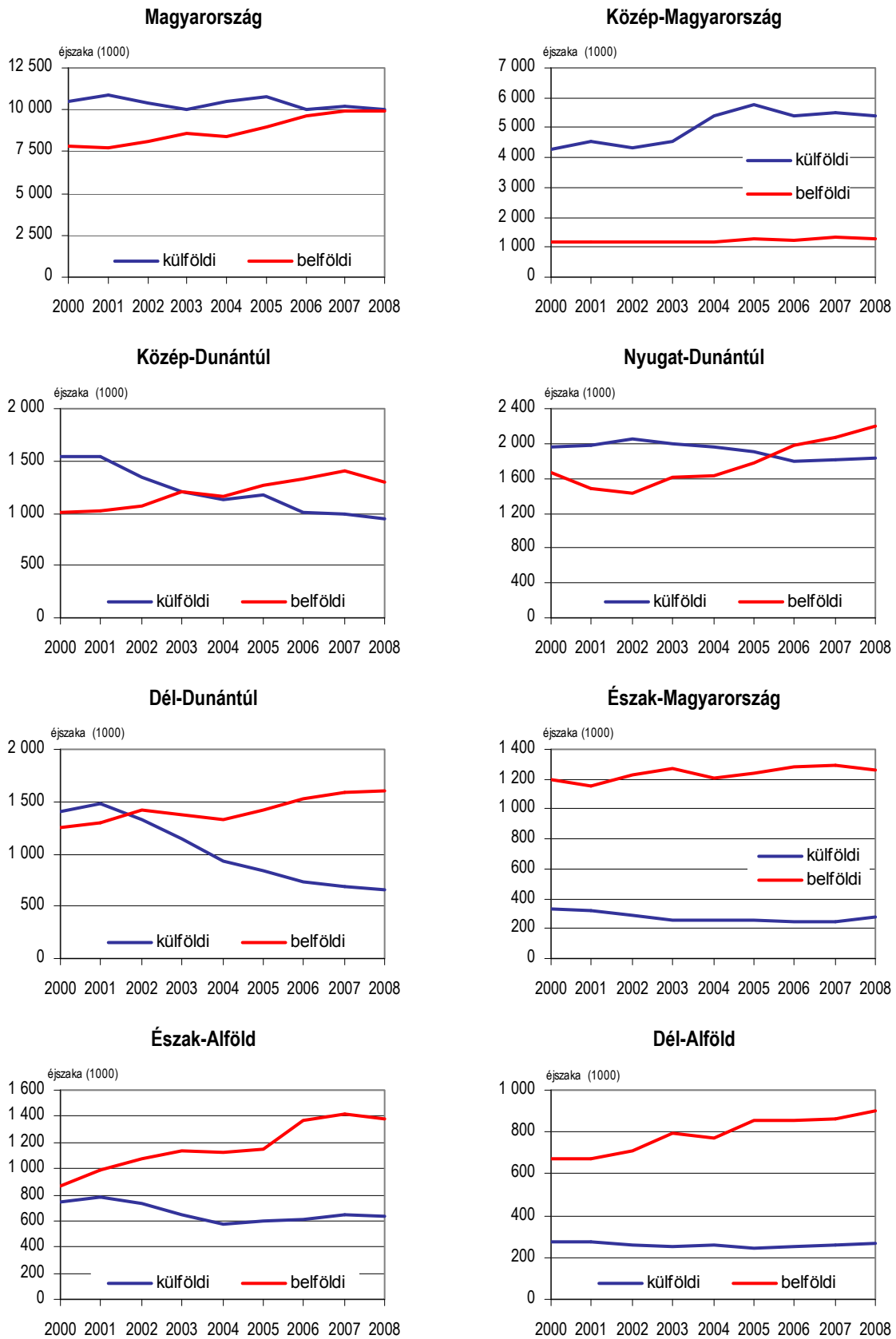
A vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken tervezési-statisztikai régióinként, 2000–2008

Míg a vendégek esetében a belföldiek száma vált egyértelműen jelentősebbé az elmúlt évek során, a vendégéjszakák vonatkozásában a külföldiek és a belföldiek száma 2008-ban lényegében nem tért el egymástól (10-10 millió). Az elemzés rövid idősorából jól kivehető a külföldi és a hazai vendégéjszakák trendjeinek összefüggése (2. ábra). 2000-ben a kereskedelmi szálláshelyek külföldi vendégéjszakáinak száma az összes vendégéjszakának még közel hattizedét (57%) tette ki. Az ezredforduló óta a külföldi vendégéjszakák száma hullámzóan alakult. Néhány évben, így 2000-ben, 2001-ben, 2004-ben és 2005-ben az értékesített éjszakák száma meghaladta a 10,5 milliót. A 2008. évi adat (10 millió) a fenti éveketől jelentősen elmaradt. A belföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakáknál viszont monoton növekedést tapasztalhatunk.

A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák térbeli sajátosságairól a korábbiakban elmondottak ismételtethetők meg. Az elmúlt évben a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák több mint fele (53,8%) a közép-magyarországi régióban jelentkezett (arányuk a vendégekéhez képest lényegesen alacsonyabb volt, ami egyúttal jelzi az ide érkező külföldi vendégek utazási motivációinak különbségét). A második legjelentősebb hazai régió, a Nyugat-Dunántúl részesedése 2008-ban 18,4% volt, amit a sorban messze leszakadva követett a Közép-Dunántúl (9,5%). Az elmúlt közel egy évtized során a Dél-Dunántúlon a külföldi vendégéjszakák száma 53%-kal (1,4 millióról 663 ezerre) csökkent, ami páratlan a hazai régiók sorában. (Ez egyrészt a Balaton déli partjának külföldiek közötti népszerűségvesztésével, másrészt a baranyai megyeszékhelynek, Pécsnek a vizsgált időszakban mutatott egyre romló teljesítményével magyarázható.) Ennél valamivel kisebb mértékű, de ugyancsak tetemes visszaesés következett be a Közép-Dunántúlon, ahol a vendégéjszakák száma 38%-kal (1,54 millióról 951 ezerre) mérséklődött, elsősorban a Balaton északi partjának gyengülő vonzereje miatt. A jelenlegi adatok alapján a három kelet-magyarországi régió részaránya (11,7%) együttesen is alig haladta meg a közép-dunántúliét. Az elmúlt kilenc esztendő adataiból egyértelműen látszik, hogy a keleti országrész idegenforgalmi pozícióit mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma alapján a belföldi vendégforgalom határozta meg. Mindez csak részben mondható el a dunántúli területekről. Az ezredforduló kezdeti éveiben ugyanis mindhárom régióban magasabb volt a külföldi vendégéjszakák száma, mint a belföldieké, majd a vizsgált időszak során valamennyi térségben fordulat következett be, a külföldiek és a belföldiek trendjei keresztezték egymást. Mindhárom régióban csökkent a külföldi és nőtt a belföldi vendégéjszakák száma. Dél-Dunántúlon 2002 óta, Közép-Dunántúlon 2004 óta, Nyugat-Dunántúlon 2006 óta jelentősebb a belföldi vendégéjszakák részaránya a kereskedelmi szálláshelyeken.

A vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken tervezési-statisztikai régióinként, 2000–2008

A külföldi vendégek és vendégéjszakák megoszlása főbb szállástípusok szerint

A külföldi vendégek által választott szállástípusok vendégforgalmi adatait elsőként szállodák, panziók és egyéb összevont szállástípusok (üdülőházak, ifjúsági szállók, turistaszállók, kempingek) szerint mutatjuk be regionális szinten 2000–2008 között (2. tábla).

Az elmúlt évben Magyarországra látogató, kereskedelmi szálláshelyeket felkereső vendégek több mint négyötöde (84,8%-a) a magasabb színvonalú szolgáltatásokat nyújtó szállodákat kereste fel, 2000-ben arányuk még ennél valamivel kisebb volt (79,6%).

A szállodai vendégek száma szinte folyamatosan emelkedett az elmúlt kilenc év során, 2000-ben a külföldi szállodai vendégek száma 2,38 millió volt, amely 2008-ra már megközelítette a 3 milliót. A szállodai vendégek száma a régiók közül lényegében csak a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli régiókban emelkedett számottevően. A többi régióban inkább mérsékelt növekedés vagy stagnálás, míg a Közép-Dunántúlon és még inkább a Dél-Dunántúlon jelentős visszaesés volt megfigyelhető. Mindez jelzi azt is, hogy önmagában a szállodai kapacitások bővítése nem elégséges a külföldi vendégforgalom növekedéséhez.

Jól kifejezi a hazai idegenforgalom koncentráltóságát az a tény, hogy a budapesti és Pest megyei szállodák a teljes külföldi vendégforgalom 60%-át kötötték le. A szállástípusok közül a közép-magyarországi régióban a szállodák nyújtotta kínálat a meghatározó. A központi régióba látogató húsz külföldiből tizenkilenc a rendelkezésre álló kínálatból szállodát választott szálláshelyül (94,6%).

Összességében a külföldiek kereslete valamennyi régióban döntően a szállodák felé irányul. Ennek mértéke régióként változó, a már említett közép-magyarországi régió mellett kiugróan magas a szállodák iránti kereslet a Nyugat-Dunántúlon, 2008-ban az összes külföldi vendég 77,9%-a a szállodákat kereste fel. A fennmaradó régiókban 61–65%-ot tett ki a szállodák részesedése. Ennél alacsonyabb arány csak a közép-dunántúli régióban (54%) fordult elő.

A hazai panziókra a külföldi vendégek valamivel több mint huszada esett (6,1%), arányuk 2000-ben még 7,4% volt. A növekvő külföldi vendégforgalom a panziók iránti kereslet enyhe csökkenése mellett zajlott le (a külföldi vendégek száma itt 2000-ben 222 ezer, 2008-ban 214 ezer volt). A panziók részesedése – két tervezési-statisztikai régió kivételével – alapvetően nem tér el. 2008-ban az összes külföldi 10–14%-a választotta a panziók valamelyikét, arányuk a Dél-Alföldön ennél jóval magasabb (20,7%), míg a közép-magyarországi régióban lényegesen alacsonyabb volt (2,9%). Érdemes azonban megjegyezni, hogy ugyan a központi régióban részesedtek a panziók legalacsonyabb arányban a vendégekből, mégis a vendégek száma itt volt a legmagasabb (65 ezer vendég).

Az egyéb kategóriába sorolt szálláshelyek külföldi vendégforgalma a 2000-ben (389 ezer), illetve a 2001-ben (401 ezer) elért szintet az időszak többi évében nem tudta tartani, az elmúlt öt évben a vendégek száma 300 ezer és 320 ezer között

szóródott. Regionális szinten a legfeltűnőbb változás a három dunántúli régióban megfigyelt csökkenés volt.

2. tábla

A külföldi vendégek számának alakulása főbb szállástípusonként és tervezési-statisztikai régióként, 2000–2008

Régió	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Szálloda									
Közép-Magyarország	1 529 277	1 593 452	1 575 328	1 597 407	1 973 519	2 125 991	2 023 291	2 098 629	2 141 837
Közép-Dunántúl	148 796	142 222	135 629	114 869	117 177	125 802	112 791	123 080	116 698
Nyugat-Dunántúl	285 578	286 012	311 324	300 203	318 614	325 457	328 824	330 967	375 093
Dél-Dunántúl	198 195	191 127	187 239	156 850	133 027	132 571	110 385	113 457	101 685
Észak-Magyarország	62 632	64 834	60 421	55 745	57 550	58 152	61 217	66 826	69 148
Észak-Alföld	79 367	79 771	83 197	79 607	74 959	74 829	82 555	97 926	102 253
Dél-Alföld	78 324	74 383	73 710	69 993	69 940	67 972	68 576	75 039	76 005
Összesen	2 382 169	2 431 801	2 426 848	2 374 674	2 744 786	2 910 774	2 787 639	2 905 924	2 982 719
Panzió									
Közép-Magyarország	67 631	71 494	60 891	54 007	58 565	75 689	72 965	70 265	64 986
Közép-Dunántúl	18 204	17 827	18 791	19 201	16 489	21 021	22 395	22 614	21 935
Nyugat-Dunántúl	54 302	52 593	55 224	53 192	51 167	53 424	52 422	51 017	48 975
Dél-Dunántúl	27 920	37 663	39 974	41 086	27 786	25 514	21 626	23 165	17 701
Észak-Magyarország	15 644	15 287	16 333	16 916	15 070	16 282	13 449	15 139	13 982
Észak-Alföld	18 699	21 887	22 117	22 109	19 020	20 149	21 266	23 643	23 024
Dél-Alföld	19 183	20 998	18 557	17 676	18 047	17 395	17 433	19 232	23 462
Összesen	221 583	237 749	231 887	224 187	206 144	229 474	221 556	225 075	214 065
Egyéb									
Közép-Magyarország	52 811	54 616	35 866	48 712	44 073	49 607	67 434	71 006	58 058
Közép-Dunántúl	113 709	118 978	101 717	99 143	94 200	89 972	78 855	71 993	77 440
Nyugat-Dunántúl	78 161	76 124	78 866	75 258	65 592	61 186	51 386	59 470	57 595
Dél-Dunántúl	64 231	69 905	59 035	51 925	43 467	37 790	36 871	41 738	42 677
Észak-Magyarország	26 772	26 540	21 913	24 318	21 090	19 419	21 984	21 051	27 473
Észak-Alföld	35 999	37 313	36 395	31 980	30 888	30 420	29 926	39 619	41 893
Dél-Alföld	16 966	17 235	20 589	18 027	19 628	17 720	14 102	15 310	14 110
Összesen	388 649	400 711	354 381	349 363	318 938	306 114	300 558	320 187	319 246
Összes									
Közép-Magyarország	1 649 719	1 719 562	1 672 085	1 700 126	2 076 157	2 251 287	2 163 690	2 239 900	2 264 881
Közép-Dunántúl	280 709	279 027	256 137	233 213	227 866	236 795	214 041	217 687	216 073
Nyugat-Dunántúl	418 041	414 729	445 414	428 653	435 373	440 067	432 632	441 454	481 663
Dél-Dunántúl	290 346	298 695	286 248	249 861	204 280	195 875	168 882	178 360	162 063
Észak-Magyarország	105 048	106 661	98 667	96 979	93 710	93 853	96 650	103 016	110 603
Észak-Alföld	134 065	138 971	141 709	133 696	124 867	125 398	133 747	161 188	167 170
Dél-Alföld	114 473	112 616	112 856	105 696	107 615	103 087	100 111	109 581	113 577
Összesen	2 992 401	3 070 261	3 013 116	2 948 224	3 269 868	3 446 362	3 309 753	3 451 186	3 516 030

A külföldi vendégéjszakákra vonatkozó térbeli-időbeli folyamatok lényegében nem térnek el a vendégeknél tapasztaltaktól (3. tábla). A külföldiek által a szállodákban eltöltött vendégéjszakák száma 2008-ban 7,9 millió volt, ami kedvezőbbnek bizonyult, mint 2000-ben (7,4 millió), de elmaradt a 2005. évi rekordértékűtől (8,5 millió). A vendégéjszakák esetében is megfigyelhető a koncentrálódás, vagyis a rendelkezésre álló szállástípusok között egyre erőteljesebb a szállodák részesedése, a panziókban és az egyéb szálláshelyeken eltöltött külföldi vendégéjszakák aránya pedig folyamatosan csökkent az elmúlt években. A panziókban eltöltött vendégéjszakák száma 2000–2004 között elérte vagy meghaladta a 700 ezret, a legutolsó évben azonban már 600 ezernél is kevesebb (569 ezer) külföldi vendégéjszakát értékesítettek ebben a szállástípusban. Ennél is jelentősebb visszaesés érzékelhető a döntően alacsonyabb színvonalú egyéb szállásokon, ahol a vendégéjszakák száma 2000-ben és 2001-ben is még megközelítette a két és fél milliót, míg 2006–2008 között számuk másfél millióra csökkent.

A külföldi vendégéjszakák területi alakulásának szállástípusok szerint vizsgálatával – hasonlóan a vendégszámhoz – a koncentrálódásban figyelhetünk meg számottevő változásokat. Ezt támasztja alá, hogy a külföldi vendégek által szállodákban eltöltött vendégéjszakák száma 2000-hez képest 2008-ra több mint negyedével (28,4%-kal) nőtt. Ugyanezen két évet összehasonlítva a közép-dunántúli régióban közel harmadával (29,6%), a dél-dunántúli régióban pedig felével csökkent a külföldi vendégéjszakák száma. A többi régióban is kisebb visszaesés következett be.

A panzióknál csak a közép-magyarországi, a közép-dunántúli és a dél-alföldi tulajdonosok voltak képesek növelni vagy megőrizni ezredfordulós vendégéjszaka-forgalmukat, miközben a Nyugat-Dunántúlon, az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon, de még inkább a Dél-Dunántúlon számottevő csökkenés következett be.

Az egyéb szállástípusokban eltöltött vendégéjszakák száma a közép-magyarországi régió kivételével mindenütt visszaesett. Ezen összevont kategóriánál is a dél-dunántúli régió szembetűnő csökkenése figyelhető meg.

Az idősor adatokból világosan kitűnik, hogy – Budapest meghatározó szerepének is köszönhetően – a külföldi vendégforgalom túlnyomó része egyre inkább a szállodákra korlátozódik, miközben az általában alacsonyabb szolgáltatást nyújtó szálláshelyek iránti kereslet feltűnően esik vissza. Mindezek fényében érdemes vizsgálnunk a külföldi vendégforgalom szállodatípusok szerinti adatait, melynek során a szállodákon belül az egy- és kétcsillagos, valamint az öt- és négycsillagos egységeket adatvédelmi okok miatt összevontuk.

A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák számának alakulása főbb szállástípusonként és tervezési-statisztikai régióként, 2000–2008

Régió	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Szálloda									
Közép-Magyarország	3 944 270	4 181 401	4 082 157	4 231 081	5 121 085	5 449 703	5 043 333	5 149 614	5 063 533
Közép-Dunántúl	551 364	534 617	496 167	414 202	408 944	471 896	393 182	418 526	389 268
Nyugat-Dunántúl	1 351 720	1 363 569	1 462 397	1 422 610	1 423 211	1 389 711	1 347 274	1 343 811	1 384 849
Dél-Dunántúl	804 004	835 151	775 726	644 567	547 605	519 406	453 891	411 325	395 105
Észak-Magyarország	164 011	168 484	161 781	138 584	147 146	150 186	146 220	148 260	159 732
Észak-Alföld	392 622	413 128	408 278	359 384	325 201	348 162	384 449	387 532	371 345
Dél-Alföld	157 248	144 091	142 609	135 392	132 948	135 572	137 096	148 821	155 499
Összesen	7 365 239	7 640 441	7 529 115	7 345 820	8 106 140	8 464 636	7 905 445	8 007 889	7 919 331
Panzió									
Közép-Magyarország	184 028	202 300	171 725	161 617	171 344	206 598	210 071	204 568	189 936
Közép-Dunántúl	52 579	57 480	66 969	54 407	49 773	69 669	71 481	69 807	55 071
Nyugat-Dunántúl	151 714	159 910	150 090	149 208	136 866	136 790	122 893	120 205	112 209
Dél-Dunántúl	128 733	170 775	173 332	177 794	120 288	97 892	80 602	80 307	67 983
Észak-Magyarország	46 832	38 189	43 001	42 121	39 911	45 882	34 945	37 849	33 848
Észak-Alföld	88 485	89 172	87 662	76 241	61 102	67 610	58 112	67 718	67 282
Dél-Alföld	44 249	46 927	38 126	39 158	43 258	37 445	40 609	47 089	42 844
Összesen	696 620	764 753	730 905	700 546	622 542	661 886	618 713	627 543	569 173
Egyéb									
Közép-Magyarország	142 067	140 402	90 810	131 252	107 378	120 795	155 704	162 283	129 621
Közép-Dunántúl	934 723	947 769	774 860	745 027	669 450	628 267	545 087	505 502	507 234
Nyugat-Dunántúl	451 213	460 030	444 775	432 288	405 750	371 626	317 117	355 339	341 636
Dél-Dunántúl	470 025	467 693	383 861	321 168	260 381	217 873	196 277	201 069	200 406
Észak-Magyarország	117 725	114 295	81 647	77 429	66 099	62 482	67 119	57 281	84 208
Észak-Alföld	262 460	278 207	242 789	209 184	189 627	176 979	166 848	188 061	192 079
Dél-Alföld	73 753	80 903	82 197	77 624	80 742	74 355	73 581	65 841	65 843
Összesen	2 451 966	2 489 299	2 100 939	1 993 972	1 779 427	1 652 377	1 521 733	1 535 376	1 521 027
Összes									
Közép-Magyarország	4 270 365	4 524 103	4 344 692	4 523 950	5 399 807	5 777 096	5 409 108	5 516 465	5 383 090
Közép-Dunántúl	1 538 666	1 539 866	1 337 996	1 213 636	1 128 167	1 169 832	1 009 750	993 835	951 573
Nyugat-Dunántúl	1 954 647	1 983 509	2 057 262	2 004 106	1 965 827	1 898 127	1 787 284	1 819 355	1 838 694
Dél-Dunántúl	1 402 762	1 473 619	1 332 919	1 143 529	928 274	835 171	730 770	692 701	663 494
Észak-Magyarország	328 568	320 968	286 429	258 134	253 156	258 550	248 284	243 390	277 788
Észak-Alföld	743 567	780 507	738 729	644 809	575 930	592 751	609 409	643 311	630 706
Dél-Alföld	275 250	271 921	262 932	252 174	256 948	247 372	251 286	261 751	264 186
Összesen	10 513 825	10 894 493	10 360 959	10 040 338	10 508 109	10 778 899	10 045 891	10 170 808	10 009 531

A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása és külföldi vendégforgalma 2008-ban

Régió	Összesen	Ebből: szálloda	Szállodából				
			egy- és két- csillagos	három- csillagos	négy- és öt- csillagos	wellness- szálloda	gyógy- szálloda
Szobák száma							
Közép-Magyarország	20 554	17 766	855	6 022	10 889	894	1 306
Ebből: Budapest	17 860	16 122	649	5 389	10 084	505	1 132
Közép-Dunántúl	10 966	5 483	1 135	3 048	1 300	485	255
Nyugat-Dunántúl	14 120	9 567	602	4 295	4 670	1 062	2 993
Dél-Dunántúl	13 208	7 256	2 034	3 857	1 365	911	177
Észak-Magyarország	9 250	3 467	969	1 807	691	744	244
Észak-Alföld	8 249	4 389	725	2 319	1 345	680	1 302
Dél-Alföld	6 468	2 741	557	1 823	361	280	542
Összesen	82 815	50 669	6 877	23 171	20 621	5 056	6 819
Férőhelyek száma							
Közép-Magyarország	48 028	38 218	2 291	13 450	22 477	1 991	2 595
Ebből: Budapest	40 351	34 363	1 747	11 920	20 696	1 120	2 192
Közép-Dunántúl	50 329	13 235	3 022	7 183	3 030	984	754
Nyugat-Dunántúl	47 289	21 953	1 434	9 783	10 736	2 626	6 287
Dél-Dunántúl	53 527	17 490	4 783	9 577	3 130	2 205	408
Észak-Magyarország	37 071	7 801	2 179	4 096	1 526	1 664	470
Észak-Alföld	39 799	10 297	1 780	5 289	3 228	1 610	2 730
Dél-Alföld	26 846	6 675	1 533	4 404	738	609	1 401
Összesen	302 889	115 669	17 022	53 782	44 865	11 689	14 645
Külföldi vendégek száma							
Közép-Magyarország	2 264 881	2 141 837	57 937	653 021	1 430 879	65 009	138 144
Ebből: Budapest	2 173 769	2 064 111	42 588	634 849	1 386 674	61 294	135 855
Közép-Dunántúl	216 073	116 698	8 015	69 258	39 425	17 495	4 482
Nyugat-Dunántúl	481 663	375 093	12 384	171 425	191 284	23 125	120 302
Dél-Dunántúl	162 063	101 685	14 282	64 963	22 440	16 213	2 438
Észak-Magyarország	110 603	69 148	6 487	51 020	11 641	10 761	6 928
Észak-Alföld	167 170	102 253	10 972	45 640	45 641	19 979	28 303
Dél-Alföld	113 577	76 005	11 146	43 668	21 191	8 232	8 972
Összesen	3 516 030	2 982 719	121 223	1 098 995	1 762 501	160 814	309 569
Külföldi vendégéjszakák száma							
Közép-Magyarország	5 383 090	5 063 533	126 641	1 551 175	3 385 717	161 312	395 299
Ebből: Budapest	5 204 760	4 931 081	103 676	1 514 959	3 312 446	153 176	390 514
Közép-Dunántúl	951 573	389 268	25 709	241 649	121 910	43 382	13 787
Nyugat-Dunántúl	1 838 694	1 384 849	23 666	555 052	806 131	97 940	711 526
Dél-Dunántúl	663 494	395 105	58 345	249 261	87 499	60 878	15 861
Észak-Magyarország	277 788	159 732	15 956	117 815	25 961	24 197	31 529
Észak-Alföld	630 706	371 345	30 437	210 503	130 405	47 824	164 187
Dél-Alföld	264 186	155 499	18 716	95 521	41 262	16 558	23 755
Összesen	10 009 531	7 919 331	299 470	3 020 976	4 598 885	452 091	1 355 944

A 2008. évi évközepe állapot szerint a szállodai szobák száma 50 669, a férőhelyeké 115 669 volt. A rendelkezésre álló kapacitások hozzávetőleg kétötöde tartozott négy- és ötcsillagos szállodákhoz (20 621 szoba és 44 865 férőhely), miközben a külföldi vendégek és vendégéjszakák közel hattizede ezekhez a legmagasabb színvonalú egységekhez kötődött. Az országos átlag mögött jelentős területi egyenlőtlenségek figyelhetők meg, de – az észak-magyarországi régió kivételével – általánosan megállapítható, hogy a működő kapacitás megoszlásához képest a külföldi vendégek és vendégéjszakák aránya magasabb a négy- és ötcsillagos szállodákban, és nagyobb az ezen egységek iránti igény.

A legmagasabb színvonalú hazai szállodai férőhely- és szobakapacitások közel fele (20 696 és 10 084) található Budapesten, valamivel több mint ötödük a Nyugat-Dunántúlon. A közép-dunántúli, dél-dunántúli és az észak-alföldi régiókban közel azonos számban fordulnak elő négy- és ötcsillagos szállodai szoba- és férőhelykapacitások. A területi egységeken belüli megoszlások azt jelzik, hogy a központi régió és Nyugat-Magyarország kivételével a négy- és ötcsillagos szállodák szoba- és férőhelykapacitása mindenütt alacsonyabb az országos átlagnál. A fennmaradó régiók közül egyedül az észak-alföldi régióban közelíti meg őket, de a négy- és ötcsillagos kapacitások itt is az összes szállodai kapacitásnak csupán 30%-át fedik le. A hazai tervezési-statisztikai régiókban a háromcsillagos szállodák szoba- és férőhelyszáma a legjelentősebb, ezek aránya – a már említett közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli régiók kivételével – ötven százalék feletti mindkét kapacitásadatoknál, a dél-alföldi régiónál pedig kétharmadnyi. Az egy- és kétcsillagos szállodai szobák aránya az összes szállodai szobakapacitáson belül 13,6%, a férőhelyeken belül 14,7% volt. A külföldiek által leginkább látogatott régiókban arányuk meglehetősen alacsony volt, Budapesten az összes férőhely mindössze 4%-a, a Nyugat-Dunántúlon 6,3%-a összpontosult az alacsony árkategóriájú szállodákra.

A szálláskapacitások és a külföldi vendégforgalom közötti kapcsolat lényegesen összetettebb annál, hogy a külföldi vendégforgalom nagyságát a fennálló kapacitásokra egyértelműen visszavezethetnénk. A különböző területi skálákon, keresztmetszeti adatok alapján tapasztalható erős kapcsolat inkább arra utal, hogy a hazai kapacitások egyes helyeken a keresletnek megfelelően jöttek létre. Ugyanakkor nehezen igazolható, hogy a kapcsolat egyirányú volna. A jelenlegi adatokból az mindenesetre világosan látszik, hogy a külföldiek a szállodákban belül is a magasabb szolgáltatást nyújtó egységeket választják, míg a három- és még inkább az egy-, illetve kétcsillagos szállodák a rendelkezésre álló kapacitásaiknál arányaiban kevesebb külföldi vendéget képesek vonzani, függetlenül attól, hogy az ország mely nagytérségében találhatók.

A vendégek összetétele küldő országok szerint

A tavalyi év adatai alapján a kereskedelmi szálláshelyek külföldi vendégkörében tíz olyan ország nevesíthető, amelyek részaránya az összes külföldi vendégen belül elérte a három százalékot, és abszolút értékben meghaladta a 100 000 vendéget (táblázatos rész

[1. tábla](#)). Ezek sorrendben a következők: Németország (565 ezer vendég, 16,1%), Nagy-Britannia (257 ezer vendég, 7,3%), Ausztria és Románia (246 ezer vendég, 7%), Egyesült Államok (185 ezer vendég, 5,3%), Olaszország (173 ezer vendég, 4,9%), Lengyelország (156 ezer vendég, 4,4%), Spanyolország (143 ezer vendég, 4,1%), Franciaország (136 ezer vendég, 3,9%), Csehország (111 ezer vendég, 3,2%).

Az elmúlt kilenc év során a Magyarországra látogató és kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált külföldiek sorrendjében csak kisebb átrendeződés következett be. A legtöbb vendég továbbra is Németországból érkezik, de számuk folyamatosan csökken. Az elemzés nyitó évében, 2000-ben 845 ezer német vendég érkezett, a vendégéjszakák száma ekkor még meghaladta 4,3 milliót. A rákövetkező két évben a németek száma még 800 ezer felett volt, 2003-tól folyamatos volt a csökkenés. A vendégek száma 600 ezer alá esett (565 ezer), a vendégéjszakáké 2,36 millióra mérséklődött (a vendégek száma 2000 és 2008 adatait összevetve 43%-kal, a vendégéjszakáké 55%-kal csökkent). A kedvezőtlen folyamatok miatt a Németországból érkező vendégek részaránya a külföldiekben belül 28,2%-ról 16,1%-ra, a vendégéjszakáké 41,1%-ról 23,6%-ra csökkent. Németország után a sorrendben nagyságrendileg három közel azonos kibocsátó ország szerepel. Romániából, Ausztriából és Nagy-Britanniából negyedmillió vendéget regisztráltunk. Az osztrák vendégek száma az elmúlt egy évtized alatt gyakorlatilag nem változott, a brit vendégek száma ugyanakkor dinamikusan nőtt és megduplázódott, míg a Romániából érkezetteké még ennél is jelentősebben, több mint háromszorosára bővült. A vendégszám e három ország esetében nem, a vendégéjszakák száma azonban jelentősen eltért (táblázatos rész [2. tábla](#)). A tavalyi év során az osztrákok 690 ezer, a britek 627 ezer, a romániaiak 431 ezer vendégéjszakát töltek el a kereskedelmi szállásokon. Öt további ország esetében a vendégek száma 100 ezer fő feletti volt. Ezek közül a francia, a spanyol, a lengyel és különösen a cseh vendégek számának növekedése érdemel figyelmet, míg az itt nem említett országokból érkezők száma érdemben nem változott.

A külföldiek térbeli megoszlása küldő országok szerint

A Magyarországra látogató külföldiek térbeli megoszlása országonként eltérő mértékben központosult Budapestre. Az ország egypólusú jellegét mutatja, hogy az elmúlt évben az amerikai, a brit, az izraeli, a japán és a spanyol vendégek kilenczede kizárólag fővárosi kereskedelmi szálláshelyet keresett fel különböző célú látogatása során. Csupán ehhez a magas arányhoz képest volt valamivel mérsékeltebb a francia, az olasz, az orosz és a svéd vendégek budapesti összpontosulása, esetükben a vendégek hét-, illetve nyolczede választotta a főváros szálláshelyeinek valamelyikét. Elemzésünkben a hazai idegenforgalom szempontjából meghatározó küldő országok közé azokat az országokat soroltuk, amelyek vendégszáma meghaladta a 100 ezret. Ezen küldő országok vendégei által eltöltött vendégéjszakák száma kivétel nélkül meghaladta a 300 ezret. Ez utóbbi küszöbhatárt 2007-ben az orosz és a holland vendégek is átlépték.

5. tábla

**A hazai idegenforgalom szempontjából meghatározó küldő országokból
érkezettek vendég- és vendégéjszaka száma a kereskedelmi szálláshelyeken,
2008**

Ország	Közép- Magyar- ország	Ebből: Buda- pest	Közép- Dunántúl	Nyugat- Dunántúl	Dél- Dunántúl	Észak- Magyar- ország	Észak- Alföld	Dél- Alföld	Össze- sen
Vendég									
Ausztria	72 046	67 478	19 507	127 171	12 550	3 459	6 141	5 234	246 108
Nagy- Britannia	231 774	228 249	5 558	7 307	2 702	3 539	3 130	2 658	256 668
Francia- ország	105 984	103 400	8 138	7 349	4 025	3 824	4 802	3 286	137 408
Lengyel- ország	68 609	63 788	8 070	8 699	8 397	26 013	28 341	7 559	155 688
Német- ország	244 430	230 414	64 981	129 355	59 711	13 709	28 478	24 212	564 876
Olasz- ország	131 098	125 202	7 827	15 673	5 027	2 227	6 371	4 736	172 959
Románia	119 584	107 169	10 469	43 058	5 169	4 548	35 606	27 087	245 521
Spanyol- ország	135 150	134 453	1 790	1 589	1 028	842	982	1 035	142 416
Cseh- ország	35 925	32 247	7 927	43 415	11 778	5 247	3 531	3 281	111 104
Egyesült Államok	166 839	164 327	4 361	3 945	2 264	3 351	2 262	1 732	184 754
Egyéb Külföld	953 442	917 042	77 445	94 102	49 412	43 844	47 526	32 757	1 298 528
összesen	2 264 881	2 173 769	216 073	481 663	162 063	110 603	167 170	113 577	3 516 030
Vendégéjszaka									
Ausztria	136 871	128 650	62 557	418 240	35 578	6 933	17 203	12 729	690 111
Nagy- Britannia	555 592	547 193	16 242	21 686	7 674	10 919	8 926	6 054	627 093
Francia- ország	259 034	254 331	19 249	21 246	8 282	9 848	11 627	6 527	335 813
Lengyel- ország	138 732	129 890	28 514	23 172	22 598	75 740	120 098	13 163	422 017
Német- ország	588 289	558 807	336 662	804 114	316 575	37 921	197 532	74 870	2 355 963
Olasz- ország	352 724	340 198	19 063	33 313	11 018	5 177	15 509	10 840	447 644
Románia	193 063	173 453	17 730	55 639	11 075	9 574	98 981	44 462	430 524
Spanyol- ország	338 578	337 126	4 224	4 188	2 007	1 450	3 484	2 661	356 592
Cseh- ország	66 548	60 530	23 262	135 184	51 290	15 949	11 721	7 476	311 430
Egyesült Államok	418 222	411 753	18 634	14 400	5 314	8 452	7 729	6 890	479 641
Egyéb Külföld	2 335 437	2 262 829	405 436	307 512	192 083	95 825	137 896	78 514	3 552 703
összesen	5 383 090	5 204 760	951 573	1 838 694	663 494	277 788	630 706	264 186	10 009 531

Regionális metszetben a legmeghatározóbb első tíz ország – Budapest és a közép-magyarországi régió kivételével – a teljes külföldi vendégforgalom legalább hattizedét adja ki, lényegesen magasabb arány az alapvetően a német és az osztrák vendégek által látogatott nyugat-dunántúli régióban fordul elő. A kiemelt országok célterületei már regionális szinten is jól kivehetők. A szomszédos vagy közeli országok esetében a földrajzi közelség szerepe is megfigyelhető, de nem feltétlenül kizárólagos érvényű. A dunántúli régiókra általánosan igaz, hogy a legtöbb vendéget Németországból fogadják. Közép-Magyarországon azonban – és ezen belül Budapesten is – a német és a brit vendégek száma alig tért el, a harmadik meghatározó küldő ország pedig az Egyesült Államok volt. A maradék három dunántúli régióban a német vendégek után legnagyobb számban osztrákokat találunk. A nyugat-dunántúli régióban az osztrák és a német vendégek száma közötti különbség elhanyagolható, a harmadik legnagyobb vendégkört a szinte azonos létszámú romániai és cseh vendégek alkotják.

A kelet-magyarországi régiókban a német vendégek száma továbbra is meghatározó. Ugyanakkor az észak-magyarországi régióban a lengyel vendégek a vezető szerep, számuk közel kétszerese a németekének. Az észak-alföldi régióban a lengyel és a német vendégek száma gyakorlatilag megegyezik, a dél-alföldi és az észak-alföldi régiókban pedig a Romániából érkezők száma a legjelentősebb, s csak őket követik a németek.

A tervezési-statisztikai régiók szerinti csoportosítás legfőbb előnye, hogy a társadalmi-gazdasági mutatószámok többségével szinte kivétel nélkül egybevetethők. A célterületek üdülőkörzetek szerinti csoportosításával rámutathatunk az idegenforgalmilag, a természetföldrajzilag is homogénebb területek vonzerejére (táblázatos rész [3. és 4. tábla](#).) A külföldi vendégforgalom szempontjából a főváros mellett Sopron-Kőszeghegyalja és a Balaton partközeli településeit magában foglaló üdülőkörzet a legjelentősebb. E három üdülőkörzet az éves külföldi vendégforgalom és vendégéjszakák háromnegyedét fedte le 2000-ben és 2008-ban is. Közülük Budapest meghatározó szerepére már többször kitértünk. A főváros külföldi vendégforgalmát – a 2000. és a 2008. évi adatok összevetésével – számottevő javulás jellemzi. A meghatározó küldő országok közül valamelyest mérséklődött ugyan a Németországból és az Ausztriából érkezett vendégek száma, de eközben közel a duplájára nőtt a Franciaországból és a Lengyelországból érkezetteké. Több mint a kétszeresére bővült a cseh, a brit és az orosz vendégek száma is, míg a Romániából érkezőké meg-négyszereződött. Összességében Budapest vonzó célterülete a Magyarországra látogató külföldi vendégeknek, bárhol is érkezzenek azok.

A Balaton külföldi idegenforgalmát összességében csökkenés jellemezte az elmúlt időszakban. A külföldi vendégek száma 2000-hez képest 2008-ra harmadával (494 ezerről 315 ezerre) csökkent. Figyelemre méltó azonban, hogy a visszaesés lényegében a német és ennél jóval kisebb mértékben a holland, valamint az osztrák vendégek elpártolásának volt köszönhető. A német vendégek száma 2000-ben közel 300 ezer volt, míg a tavalyi évben 121 ezer alá csökkent. Sok mindent elárul azonban a Balaton-part idegenforgalmának állapotáról, hogy a 10 ezer feletti

vendégforgalmat lebonyolító országok köre Németország, Ausztria, Hollandia mellett mindössze Lengyelországra, Dániára, Csehországra és Oroszországra szorítkozik.

A Sopron-Kőszeghegyalja üdülőkörzet vendégforgalma az elmúlt időszakban kedvezően alakult, a vendégek és a vendégéjszakák száma is számottevően bővült. Hasonlóan a Balaton-parthoz az ország nyugati területén elhelyezkedő üdülőkörzet idegenforgalma is főképp osztrák és német vendégekre épül. Míg azonban az osztrák vendégek száma jelentősen nőtt, addig a németeké számottevően visszaesett a térségben. A legutóbbi évek kedvező fejleménye, hogy a Sopron-Kőszeghegyalja üdülőkörzetet felfedezték a cseh vendégek. A tavalyi év adata szerint közel harmincezer vendég érkezett Csehországból, majdnem annyi, mint Németországból.

A kistérségi szinten kapott térképek túlnyomórészt a főváros kiemelkedő súlyát tükrözik. Budapest után a leglátogatottabb területek a Balatonnál, a Nyugat-Dunántúl határ menti területein, valamint a gyógyturizmussal rendelkező – döntően szintén nyugat-dunántúli – kistérségekben találhatóak. A nyugati országrészen belül a dél-dunántúli régióból a Balaton déli partja és ezen belül is leginkább a Siófoki kistérség, valamint a Pécsi és a Siklói kistérség emelkedik ki. A keleti országrész külföldi látogatottsága jóval mérsékeltebb, mint a nyugatié. Az Alföldre látogató külföldiek Hajdúszoboszló mellett alapvetően a nagyvárosokra kíváncsiak (Szeged, Debrecen, Kecskemét, Nyíregyháza). Az észak-magyarországi régióból Eger térsége emelhető ki. Egyes küldőországok esetében Budapest szerepe annyira meghatározó, hogy az elenyésző vendégszámot felvonultató kistérségek közötti különbség külön elemzése már nem is indokolt.

A tavalyi évben Magyarország kereskedelmi szálláshelyeire 565 ezer német vendég látogatott. A német vendégek számára az ország egésze jól ismert, mindössze egy tucat olyan kistérség található, ahol 2008-ban nem regisztráltunk, illetve a kereskedelmi szálláshely hiánya miatt nem regisztrálhattunk német vendéget. A főváros után a leginkább látogatott kistérségek a Balaton környékén (Balatonfüredi, Siófoki, Keszthelyi, Balatonföldvári kistérség), Nyugat-Magyarország határ menti kistérségei (Győri, Sopron-Fertődi, Mosonmagyaróvári kistérség) és a gyógyvízzel rendelkező fürdőhelyek (Hévízi, Zalakarosi és a Bükfürdőt magában foglaló Csepregi kistérség). A keleti országrész legnépszerűbb kistérségei döntően nagyvárosi központok (Debreceni, Szegedi, Egri kistérség), de ugyancsak népszerű Hajdúszoboszló is. A Dél-Dunántúlt a Balaton-part mellett két kistérség, a Pécsi és a Siklói (Harkány, Villány) képviseli.

A jelenlegi állapot szerint a Nagy-Britanniából érkezett vendégek alkotják a hazai idegenforgalom második legjelentősebb csoportját (257 ezer vendég). Mind az abszolút, mind a fajlagos vendégszám alapján Budapest vonzereje (230 ezer vendég) összemérhetetlen a hazai kistérségekkel. A tavalyi év adatai szerint leginkább látogatott vidéki kistérségekben (Győri, Budaörsi, Egri) sem haladta meg a vendégszám a 2000 főt.

A harmadik legjelentősebb küldő ország nyugati szomszédunk, Ausztria. Hasonlóan a német vendégekhez az osztrák vendégek által is jól ismert Magyarország. Kevesebb mint két tucat volt azon kistérségek száma ahol 2008-ban nem regisztráltak

osztrák vendéget. A leginkább keresett területek döntően Nyugat-Magyarország gyógyturizmusáról híres fürdőhelyei (Hévízi, Sárvári, Csepregi, Zalakarosi kistérségek), valamint a Balaton-part, különösen Balatonfüred, Siófok és Keszthely térsége.

A Romániából érkező vendégek száma rendkívül dinamikusan nőtt az elmúlt évek során. A tavalyi év vendégforgalmi adatai alapján számuk alig maradt el az amúgy tartósan stagnáló osztrákokétól. A romániai vendégek közel fele esetében Budapest jelenti a célállomást. Az osztrák vendégekhez hasonlóan a Romániából érkezetteknel is jelentős szerepe van a földrajzi közelségnek, ami megfigyelhető néhány magasabb vendégszámú alföldi kistérségnél (Hajdúszoboszlói, Szegedi, Debreceni, Orosházai, Kecskeméti, Gyulai). A Balaton menti kistérségek közül csak a Siófoki és a Balatonfüredi emelkedik ki, míg az észak-magyarországi régióból szinte kizárólag az Egri kistérség. A Győri és a Mosonmagyaróvári kistérségek relatív népszerűsége mögött valószínűleg tranzit szempontok játszhatnak szerepet.

Budapest meghatározó szerepétől eltekintve a fennmaradó alig több mint húszezer amerikai vendég célterületeiről markánsabb következtetést meglehetősen kétséges levonni. 2008-ban a kistérségek egynegyede (42) egyáltalán nem fogadott vendéget az Egyesült Államokból. Ezer fő feletti vendégszám csak öt vidéki kistérségben: az Egriben, a Balatonfürediben, a Monoriban, a Sopron-Fertődiben és a Debreceniben fordult elő.

A Magyarországra látogató olasz vendégek héttizede (72,4%-a) Budapestet választotta elsődleges célállomásként a tavalyi évben. A Budapesten kívüli vendégek száma alig több mint ötvézezer volt. A 174 kistérségből 27-ben nem regisztráltak olasz vendéget. A főváros után abszolút számban a legmagasabb vendégszámmal rendelkező kistérségekben is csak 3000–4000 fő fordult elő (Budaörsi, Sopron-Fertődi, Győri kistérségekben). Az alacsony gyakoriságok mellett a Balaton-part, a nyugati határszakasz, néhány nagyváros és településkörnyezete emelhető ki (Debreceni, Szegedi, Pécsi, Eger, Nyíregyháza, Székesfehérvári kistérségek).

A lengyel vendégek esetében Budapest után a legkedveltebb helyek az ország keleti területein találhatók. Különösen Hajdúszoboszló és Eger népszerű körökben. Nem csupán az Egeri kistérség, hanem a szomszédos térségek is kellő vonzerővel rendelkeznek (Mezőkövesdi, Miskolci, Tiszaújvárosi). A balatoni kistérségek közül leginkább a Siófoki és a Balatonfüredi kistérségekben fordulnak elő nagyobb gyakorisággal lengyel vendégek.

A szállásdíjbevételek

A tavalyi évben a hazai kereskedelmi szálláshelyek által realizált bruttó szállásdíjbevétel meghaladta a 140 milliárd forintot. A bruttó szállásdíjbevétel több mint hattizede (62,2%-a) kötődött külföldi vendégekhez, miközben arányuk a vendégeken belül 45%, a vendégéjszakák vonatkozásában pedig 50,1% volt. Mindemögött az áll, hogy a Magyarországra látogató külföldiek a belföldiekhez képest lényegesen magasabb árkatóriájú szállásokat részesítik előnyben.

A szállásdíjbevételek területi megoszlásánál ugyancsak erős koncentráció figyelhető meg. A tavalyi évben a szállásdíjbevételek közel fele jelentkezett a fővárosban, miközben a kereskedelmi vendégek kevesebb mint kétötöde (37,8%), a vendégéjszakáknak pedig csupán egyharmada (33,5%). A 2000. évhez viszonyítva Budapest és Pest megye részaránya valamelyest csökkent, akkor a bevételek még közel hattizede a közép-magyarországi régió közigazgatási határain belül realizálódott.

A külföldi vendégek szállásdíjbevételeiben jóval erősebb a főváros szerepe. A tavalyi évben szállásdíjra fordított kiadások közel háromnegyede (72,8%, 48,4 milliárd) a fővárosban realizálódott. Ez az arány nagyobb annál, mint amennyi a Budapesten jelentkező külföldi vendégek (64,2%) és vendégéjszakák (52%) arányából következne változatlan feltételek mellett. Budapest után a legtöbb szállásdíjbevétele a nyugat-dunántúli régió tett szert (9,9 milliárd), messze leszakadva őket követi a közép-dunántúli régió. A jelenlegi állapot szerint az észak-alföldi régió külföldiektől származó szállásdíjbevétele (2,7 milliárd) már valamivel magasabb, mint a dél-dunántúlié (2,6 milliárd). Az észak-magyarországi és a dél-alföldi makrotérségek forgalma zárja a hazai régiók sorát közel azonos árbevétellel. A jelenlegi és a 2000. évi árbevétel megoszlásokat összehasonlítva Budapest aránya jelentősebb, a keleti régióké kisebb mértékben növekedett, míg a dunántúli régióké másfél, két százalékponttal csökkent.

6. tábla

A kereskedelmi szálláshelyek szállásdíjbevétele

Régió	2000			2008		
	külföldi	belföldi	összes	külföldi	belföldi	összes
Millió Ft						
Közép-Magyarország	45 475	4 514	49 990	64 756	9 174	73 929
Ebből: Budapest	44 782	3 593	48 375	63 454	5 962	69 416
Közép-Dunántúl	3 982	2 201	6 184	4 000	7 223	11 223
Nyugat-Dunántúl	9 002	3 947	12 949	9 957	12 526	22 483
Dél-Dunántúl	3 288	2 353	5 642	2 610	7 668	10 278
Észak-Magyarország	946	2 397	3 343	1 613	6 491	8 105
Észak-Alföld	1 793	1 562	3 355	2 714	5 999	8 712
Dél-Alföld	938	1 409	2 347	1 530	3 823	5 353
Összesen	65 424	18 386	83 810	87 179	52 904	140 083
Megoszlás (%)						
Közép-Magyarország	69,5	24,6	59,6	74,3	17,3	52,8
Ebből: Budapest	68,4	19,5	57,7	72,8	11,3	49,6
Közép-Dunántúl	6,1	12,0	7,4	4,6	13,7	8,0
Nyugat-Dunántúl	13,8	21,5	15,5	11,4	23,7	16,0
Dél-Dunántúl	5,0	12,8	6,7	3,0	14,5	7,3
Észak-Magyarország	1,4	13,0	4,0	1,9	12,3	5,8
Észak-Alföld	2,7	8,5	4,0	3,1	11,3	6,2
Dél-Alföld	1,4	7,7	2,8	1,8	7,2	3,8
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A fajlagos mutatók alapján történő összehasonlítás még nyilvánvalóbbá teszi a főváros-vidék megosztottságot, akár az egy vendégéjszakára, akár az egy vendégre jutó szállásdíjbevételt vizsgáljuk. A tavalyi évben Budapesten a külföldiek átlagosan valamivel több mint 29 ezer forintot költöttek szállásdíjra, ennek mértéke a Nyugat-Dunántúlon közel 9 ezerrel, a Közép-Dunántúlon 10,5 ezerrel volt alacsonyabb. Budapest magas súlyának köszönhetően e két régió is elmaradt az országos átlagtól. Az egy vendégéjszakára jutó bevételeknél a vidéki régiók közötti különbségek alig kivehetők. Sőt a dunántúli régiókban a fajlagos bevételek a belföldiekénél magasabbak, mint a külföldiekénél.

7. tábla

A kereskedelmi szálláshelyek fajlagos szállásdíjbevételei

Régió	2000			2008		
	külföldi	belföldi	összes	külföldi	belföldi	összes
Egy vendégre jutó bruttó szállásdíjbevétel, Ft						
Közép-Magyarország	27 565	8 919	23 187	28 591	14 558	25 537
Ezen belül:						
Budapest	28 379	10 296	25 104	29 191	14 790	26 938
Közép-Dunántúl	14 186	5 845	9 407	18 510	12 940	14 494
Nyugat-Dunántúl	21 534	7 272	13 477	20 672	14 872	16 982
Dél-Dunántúl	11 326	5 444	7 807	16 103	11 967	12 802
Észak-Magyarország	9 002	4 783	5 514	14 587	11 328	11 856
Észak-Alföld	13 373	4 964	7 476	16 233	11 476	12 628
Dél-Alföld	8 194	5 133	6 034	13 471	10 387	11 114
Összes	21 863	6 236	14 107	24 795	12 794	18 309
Egy vendégéjszakára jutó bruttó szállásdíjbevétel, Ft						
Közép-Magyarország	10 649	3 812	9 164	12 029	7 012	11 048
Ezen belül:						
Budapest	10 911	4 278	9 785	12 192	6 852	11 427
Közép-Dunántúl	2 588	2 172	2 423	4 203	5 537	4 974
Nyugat-Dunántúl	4 605	2 375	3 581	5 415	5 687	5 563
Dél-Dunántúl	2 344	1 881	2 126	3 933	4 777	4 531
Észak-Magyarország	2 878	2 001	2 190	5 808	5 139	5 259
Észak-Alföld	2 411	1 790	2 076	4 303	4 343	4 331
Dél-Alföld	3 408	2 092	2 474	5 791	4 248	4 598
Összes	6 223	2 340	4 562	8 710	5 309	7 013

Összefoglalás

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmi mutatói alapján Magyarország az Európai Unió országainak középmezőnyében, a fajlagos mutatók alapján az utolsó harmadában helyezkedett el 2007-ben.

A Magyarország kereskedelmi szálláshelyein regisztrált külföldiek száma kisebb megszakításokkal növekedett az ezredforduló óta (2000-ben közel 3 millió, 2008-ban pedig 3,5 millió külföldi vendég elszállásolására került sor). Alig egy évtizede a külföldi vendégek száma még meghaladta a hazaiakét, de 2002-től a belföldi kereslet vált meghatározóbbá, és azóta is jelentősebb mértékben növekedett. Az ezredforduló évéhez viszonyítva 2008-ban a külföldiek száma 17%-kal, a belföldieké 2,95 millióról 4,14 millióra, 40%-kal emelkedett.

A különböző célú utazások miatt Magyarországot választó külföldiek megoszlásában kisebb átrendeződés következett be az elmúlt közel egy évtized során. A legtöbb vendég továbbra is Németországból érkezik, de számuk folyamatosan csökken. Az elemzés nyitó évében, 2000-ben 845 ezer német vendég érkezett, a vendégéjszakák száma ekkor még meghaladta 4,3 milliót. 2008-ban a német vendégek száma 600 ezer alá esett (565 ezer), a vendégéjszakáké 2,36 millióra mérséklődött. Németország után a sorrendben három, nagyságrendileg közel azonos vendégszámmal rendelkező ország szerepel. Romániából, Ausztriából és Nagy-Britanniából hozzávetőleg negyedmillió vendég regisztrálására került sor. Az osztrák vendégek száma az elmúlt egy évtized alatt gyakorlatilag nem változott, a brit vendégek száma ugyanakkor dinamikusan nőtt és megduplázódott, míg a Romániából érkezetteké még jelentősebben, több mint háromszorosára bővült. A vendégszám e három ország esetében nem, a vendégéjszakák száma azonban jelentősen eltért. 2008-ban az osztrákok 690 ezer, a britek 627 ezer, a romániaiak 431 ezer vendégéjszakát tölthetnek el a kereskedelmi szállásokon. Öt további ország esetében a vendégek száma 100 ezer fő feletti volt. Ezek közül a francia, a spanyol, a lengyel és különösen a cseh vendégek számának növekedése érdemel figyelmet, míg az itt nem említett országokból érkezők száma érdemben nem változott.

A külföldi vendégek szállástípusonkénti megoszlásából jól látszik, hogy a legmagasabb színvonalú szolgáltatást nyújtó négy- és ötszillagos szállodák iránti kereslet a meghatározó. Néhány vidéki régióban a szoba- és férőhely-kapacitáshoz képest a háromszillagos szállodák is elfogadható alternatívát nyújtanak. Ugyanakkor az egy vagy kétszillagos szállodák egyáltalán nem vonzóak a külföldiek számára.

A külföldi vendégszám területi megoszlása rendkívül koncentrált. Az elmúlt csaknem egy évtized során ennek mértéke tovább fokozódott. A tervezési-statisztikai régiók közül egyértelműen a közép-magyarországi régió (lényegében Budapest) tekinthető a külföldiek számára a legvonzóbb célpontnak. Az elmúlt években Magyarországra látogató külföldiek több mint hattizede (2008-ban 64,4%) a központi régiót kereste fel, míg arányuk 2004-et megelőzően 55-58% körül szóródott. Csupán két további régióban, a nyugat-dunántúliban és az észak-alföldiben volt megfigyelhető még növekedés, de ezek abszolút és relatív értéke eltörpült a közép-

magyarországihoz képest. A vizsgált időszakban a külföldi vendégek számát a dél-alföldi és az észak-magyarországi régióban alapvetően stagnálás, míg a dél-dunántúli és a közép-dunántúli régióban számottevő visszaesés jellemezte. Ennek oka a Balaton térvésztesére és a német vendégek számának csökkenésére vezethető vissza. Az ezredfordulótól eltérően, napjainkra – a közép-magyarországi régió kivételével – már valamennyi makrotérségben többségben vannak a belföldi vendégek.

A Magyarországra látogató külföldiek térbeli megoszlása országonként eltérő mértékben központosult Budapestre. A hazai idegenforgalom ezen vetületét leginkább Budapest-vidék megosztottsággal jellemezhetjük. Az ország sok esetben egypólusú jellegét mutatja, hogy az elmúlt évben az amerikai, a brit, az izraeli, a japán és a spanyol vendégek kilenctizede kizárólag fővárosi kereskedelmi szálláshelyet keresett fel különböző célú látogatása során. Csupán ehhez a magas arányhoz képest volt valamivel mérsékeltebb a francia, az olasz, az orosz és a svéd vendégek budapesti összpontosulása, esetükben a vendégek hét-, illetve nyolctizede választotta a főváros szálláshelyeinek valamelyikét. A meghatározó küldő országok közül a németek, a lengyelek, a csehek, az osztrákok esetében Budapest mellett más preferált területek is jelentősek. A Nyugat-Dunántúl vendégforgalmát elsősorban a németek és az osztrákok, valamint ennél kisebb súllyal a cseh és a romániai vendégek alakítják. A közép-magyarországi régióban a német, az osztrák és a romániai vendégek a meghatározóak, míg a Dél-Dunántúlon a német és az osztrák vendégek után a csehek alkotják a harmadik legnépesebb vendégkört. A keleti régiókba Németországból, Romániából és Lengyelországból érkeznek a legtöbben.

A tavalyi évben a hazai kereskedelmi szálláshelyek által realizált bruttó szállásdíjbevételek meghaladta a 140 milliárd forintot. A bruttó szállásdíjbevételek több mint hattizede (62,2%-a) kötődött külföldi vendégekhez, miközben arányuk a vendégeken belül 45%, a vendégéjszakák vonatkozásában pedig 50,1% volt. Az aránybeli különbséget a szállástípusok összetételhatása adja. A vendégek és a vendégéjszakák száma szerintihez képest az árbevételek magasabb része jelentkezett Budapesten. Gyakorlatilag a külföldiektől származó bruttó szállásdíjbevételek majdnem a háromnegyede a fővárosra jutott.

Összességében megállapíthatjuk tehát, hogy bár a vizsgált időszakban közel 6 millióról 7,6 millió fölé emelkedett Magyarországon a külföldi vendégek és 18,4 millióról közel 20 millióra az általuk eltöltött vendégéjszakák száma, a növekedés többsége Budapesten csapódott le, és a vendégek száma három, a vendégéjszakáké pedig Közép-Magyarország kivételével valamennyi régióban csökkent. Mindez természetesen tükröződik a szállásdíjbevételek megoszlásának változásában is.

Táblázatok

1. A kereskedelmi szálláshelyek vendégeinek száma küldő országok szerint, 2000–2008.....	23
2. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma küldő országok szerint, 2000–2008	24
3. Az egyes küldő országokból érkező külföldi vendégek száma kiemelt üdülőkörzetekben	25
4. Az egyes küldő országokból érkező külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma kiemelt üdülőkörzetekben	26

1. tábla

**A kereskedelmi szálláshelyek vendégeinek száma küldő országok szerint,
2000–2008**

Ország	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ausztria	231 403	232 313	247 029	245 448	245 121	242 390	245 831	246 042	246 108
Belgium	41 202	43 240	39 703	41 387	49 265	48 580	44 830	51 360	49 525
Bulgária	14 306	17 371	13 337	13 184	14 711	17 294	17 326	22 117	25 620
Nagy-Britannia	124 403	129 550	142 663	141 667	219 228	302 400	272 999	234 077	256 668
Finnország	55 276	44 611	41 596	40 352	44 710	42 925	40 056	45 143	41 269
Franciaország	86 466	102 368	113 136	119 951	149 742	143 159	132 446	141 108	137 408
Görögország	27 246	25 195	27 012	30 049	34 502	35 932	39 017	38 637	38 290
Hollandia	111 239	114 978	106 690	102 743	102 310	99 459	89 079	92 339	93 084
Lengyelország	108 238	113 305	112 442	86 896	90 710	97 826	100 008	117 778	155 688
Németország	845 147	860 062	810 059	748 232	744 400	745 672	636 671	608 256	564 876
Olaszország	170 217	183 838	173 877	185 455	229 811	223 893	195 205	191 381	172 959
Románia	78 219	79 760	89 569	88 913	97 462	113 261	138 925	200 681	245 521
Spanyolország	88 384	94 794	90 001	93 947	120 462	131 926	132 798	152 176	142 416
Svájc	46 464	51 571	54 544	55 091	65 299	58 818	51 391	52 428	48 688
Törökország	19 083	12 057	13 535	18 823	17 622	19 849	20 978	20 991	27 802
Írország	–	8 916	9 183	12 516	17 964	22 584	21 098	24 397	27 779
Luxemburg	–	5 403	2 376	4 131	5 528	5 219	3 618	2 857	3 056
Portugália	–	6 736	6 851	6 657	13 030	14 729	12 954	13 431	13 806
Dánia	41 217	44 776	47 638	51 237	52 752	50 190	47 241	43 827	44 151
Norvégia	18 825	21 428	20 460	21 919	24 520	29 338	33 228	30 025	38 815
Svédország	43 100	51 850	50 212	55 528	56 881	62 571	60 113	62 186	62 426
Csehország	36 999	42 693	51 137	55 779	58 994	61 019	68 766	83 339	111 104
Szlovákia	34 389	34 498	34 199	35 520	36 482	42 352	47 334	58 806	64 894
Horvátország	35 277	34 684	30 261	33 227	36 684	31 653	28 688	31 428	32 946
Szerbia és Montenegró ^{a)}	70 814	76 843	80 300	65 436	42 293	39 688	29 103	39 480	33 360
Szlovénia	17 125	18 395	18 977	20 568	19 512	18 562	17 014	20 233	21 468
Ukrajna	36 575	40 800	52 196	53 615	44 960	52 848	68 751	76 171	73 363
Oroszország	57 186	50 096	48 050	53 616	46 484	48 500	59 746	70 660	90 816
Egyesült Államok	167 806	145 862	133 873	138 195	160 120	174 643	195 906	198 431	184 754
Kanada	15 315	15 426	14 581	13 821	17 377	18 882	23 013	22 165	21 375
Egyéb amerikai országok	20 120	19 859	21 513	21 846	24 683	24 779	25 971	31 877	32 285
Izrael	63 692	95 459	67 031	62 162	78 270	56 794	46 864	48 239	41 804
Japán	94 347	82 831	71 331	65 578	88 545	112 127	102 168	94 894	75 261
Kína	–	–	–	–	10 556	16 492	22 124	27 434	32 528
Egyéb ázsiai országok	53 710	58 759	65 689	64 740	79 360	82 850	84 909	92 998	93 065
Ausztrália és Óceánia	13 019	9 986	11 450	11 611	16 260	20 437	20 519	21 257	27 543
Afrika összesen	8 203	7 122	5 739	5 756	12 379	10 310	7 557	9 540	9 091
Külföld összesen	2 992 401	3 070 261	3 013 116	2 948 224	3 269 868	3 446 362	3 309 753	3 451 186	3 516 030
Belföld összesen	2 948 404	3 002 702	3 162 764	3 367 270	3 346 575	3 617 645	3 872 797	4 023 143	4 135 220
Összesen	5 940 805	6 072 963	6 175 880	6 315 494	6 616 443	7 064 007	7 182 550	7 474 329	7 651 250

a) 2003-ig Jugoszláv Szövetségi Köztársaság.

**A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma
küldő országok szerint, 2000–2008**

Ország	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ausztria	707 679	716 768	743 086	718 685	721 128	709 184	712 905	711 413	690 111
Belgium	128 880	140 971	129 751	138 505	152 276	148 895	140 384	164 743	160 801
Bulgária	25 614	35 677	26 817	24 778	34 058	31 249	33 303	38 475	42 157
Nagy-Britannia	327 485	347 816	391 405	386 063	588 694	822 207	729 701	620 218	627 093
Finnország	171 842	144 709	131 620	126 391	142 028	137 508	123 589	136 955	118 923
Franciaország	200 515	242 204	266 988	290 278	359 423	346 370	322 971	346 110	335 813
Görögország	67 117	67 126	69 944	78 774	84 800	88 897	97 019	99 365	100 206
Hollandia	483 476	526 928	440 594	434 272	416 215	395 903	341 199	342 713	355 593
Lengyelország	436 537	415 591	370 719	246 366	240 722	256 391	276 310	312 963	422 017
Németország	4 319 128	4 390 613	4 019 608	3 648 117	3 439 627	3 317 406	2 815 305	2 620 640	2 355 963
Olaszország	451 337	494 887	450 403	480 372	602 368	594 850	519 365	499 142	447 644
Románia	162 080	158 049	179 241	210 005	188 748	221 417	245 554	352 652	430 524
Spanyolország	228 664	244 596	239 584	249 874	318 775	347 396	341 783	394 247	356 592
Svájc	169 042	193 814	199 139	204 879	227 905	209 023	178 473	176 271	157 867
Törökország	52 120	34 174	37 389	51 757	47 799	53 029	54 159	55 860	67 209
Írország	–	23 663	30 304	40 964	56 410	71 168	67 133	77 639	83 694
Luxemburg	–	24 386	7 791	15 239	19 381	12 201	9 824	7 289	8 186
Portugália	–	17 606	17 127	16 938	31 949	36 222	32 931	35 084	35 394
Dánia	212 199	237 433	256 605	292 627	292 640	262 807	222 871	209 030	208 677
Norvégia	57 181	67 137	64 105	67 286	76 938	92 882	104 385	96 989	127 065
Svédország	131 063	158 253	148 801	167 037	175 925	183 746	175 132	180 423	181 660
Csehország	100 327	118 218	143 687	155 381	152 944	166 930	191 520	229 617	311 430
Szlovákia	97 190	104 786	89 699	87 080	86 421	99 556	103 745	132 158	141 029
Horvátország	73 845	73 324	60 637	65 654	73 255	67 844	59 771	67 445	90 907
Szerbia és Montenegró ^{a)}	141 022	167 631	169 814	145 668	97 957	94 926	66 602	85 995	71 014
Szlovénia	32 940	35 286	39 009	40 614	37 694	35 159	33 848	42 649	40 763
Ukrajna	91 000	83 997	118 010	128 107	111 311	127 973	149 747	169 404	164 082
Oroszország	203 287	194 295	178 128	198 629	164 382	182 252	238 702	266 297	316 202
Egyesült Államok	469 718	425 960	399 444	415 883	461 511	507 150	540 813	533 895	479 641
Kanada	50 752	51 544	47 900	45 402	52 298	54 432	63 142	64 054	60 902
Egyéb amerikai országok	53 596	54 071	58 877	61 485	66 372	65 009	66 586	88 563	81 075
Izrael	193 820	284 375	210 721	212 179	257 291	182 474	155 692	157 524	128 002
Japán	195 525	170 204	152 947	147 734	197 153	255 105	211 587	208 630	154 248
Kína	–	–	–	–	28 095	35 026	47 734	55 289	62 963
Egyéb ázsiai országok	132 960	156 336	166 867	171 250	165 880	176 359	197 174	209 530	190 201
Ausztrália és Óceánia	34 630	27 707	30 331	32 051	43 967	51 751	52 329	55 649	65 115
Afrika összesen	24 406	24 830	19 492	20 723	33 847	31 917	26 059	32 281	27 545
Külföld összesen	10 513 825	10 894 493	10 360 959	10 040 338	10 508 109	10 778 899	10 045 891	10 170 808	10 009 531
Belföld összesen	7 855 494	7 753 878	8 088 966	8 570 776	8 391 374	8 958 459	9 606 135	9 957 726	9 964 883
Összesen	18 369 319	18 648 371	18 449 925	18 611 114	18 899 483	19 737 358	19 652 026	20 128 534	19 974 414

a) 2003-ig Jugoszláv Szövetségi Köztársaság.

**Az egyes küldő országokból érkező külföldi vendégek száma
kiemelt üdülőkörzetekben**

Ország	Budapest kiemelt üdülőkörzet		Balaton kiemelt üdülőkörzetbe tartozó partközeli települései		Sopron–Közszeghegyalj a kiemelt üdülőkörzet		Egyéb	
	2000	2008	2000	2008	2000	2008	2000	2008
Ausztria	69 792	67 478	52 445	45 889	37 573	63 515	71 593	69 226
Belgium	21 508	30 228	5 160	7 276	1 786	840	12 748	11 181
Bulgária	7 480	16 066	247	664	32	115	6 547	8 775
Nagy-Britannia	102 104	228 249	4 994	5 145	1 828	1 114	15 477	22 160
Finnország	41 857	31 508	2 335	2 128	386	552	10 698	7 081
Franciaország	59 248	103 400	4 724	7 478	1 801	1 489	20 693	25 041
Görögország	22 809	34 253	425	301	913	173	3 099	3 563
Hollandia	39 524	41 992	29 989	20 051	3 271	2 488	38 455	28 553
Lengyelország	34 858	63 788	12 611	13 425	794	2 056	59 975	76 419
Németország	238 777	230 414	297 324	120 821	48 131	36 416	260 915	177 225
Olaszország	119 531	125 202	9 716	8 603	2 613	4 680	38 357	34 474
Románia	28 431	107 169	2 819	5 954	1 403	1 319	45 566	131 079
Spanyolország	82 903	134 453	928	960	492	335	4 061	6 668
Svájc	23 995	30 782	8 136	5 515	2 989	2 363	11 344	10 028
Törökország	17 072	24 525	119	272	75	99	1 817	2 906
Dánia	16 984	21 722	16 201	14 894	1 089	774	6 943	6 761
Norvégia	13 740	32 144	1 496	1 774	155	117	3 434	4 780
Svédország	31 523	49 159	2 881	2 988	725	977	7 971	9 302
Csehország	14 273	32 247	8 597	14 146	1 764	28 525	12 365	36 186
Szlovákia	7 682	16 745	6 417	6 693	709	4 818	19 581	36 638
Horvátország	19 985	22 939	3 205	1 556	412	408	11 675	8 043
Jugoszlávia	48 318	24 590	1 927	1 330	452	359	20 117	7 081
Szlovénia	8 342	11 132	2 895	3 369	285	550	5 603	6 417
Ukrajna	16 187	37 533	1 012	4 931	930	934	18 446	29 965
Oroszország	39 124	66 351	9 726	11 784	266	1 020	8 070	11 661
Izrael	57 805	37 797	1 555	1 003	480	149	3 852	2 855
Japán	85 799	67 444	1 446	862	1 667	1 095	5 435	5 860
Egyesült Államok	140 584	164 327	3 845	3 019	1 762	1 361	21 615	16 047
Kanada	11 803	16 625	642	599	313	325	2 557	3 826
Ausztrália és Óceánia	8 287	23 504	443	1 167	225	187	4 064	2 685
Egyéb külföldi	147 675	280 003	13 908	13 789	2 666	7 981	35 173	44 255
Külföldi	1 578 000	2 173 769	508 168	328 386	117 987	167 134	788 246	846 741
Belföldi összesen	348 987	403 100	477 637	796 882	205 545	315 872	1 916 235	2 619 366
Összesen	1 926 987	2 576 869	985 805	1 125 268	323 532	483 006	2 704 481	3 466 107

**Az egyes küldő országokból érkező külföldi vendégek által eltöltött
vendégéjszakák száma kiemelt üdülőkörzetekben**

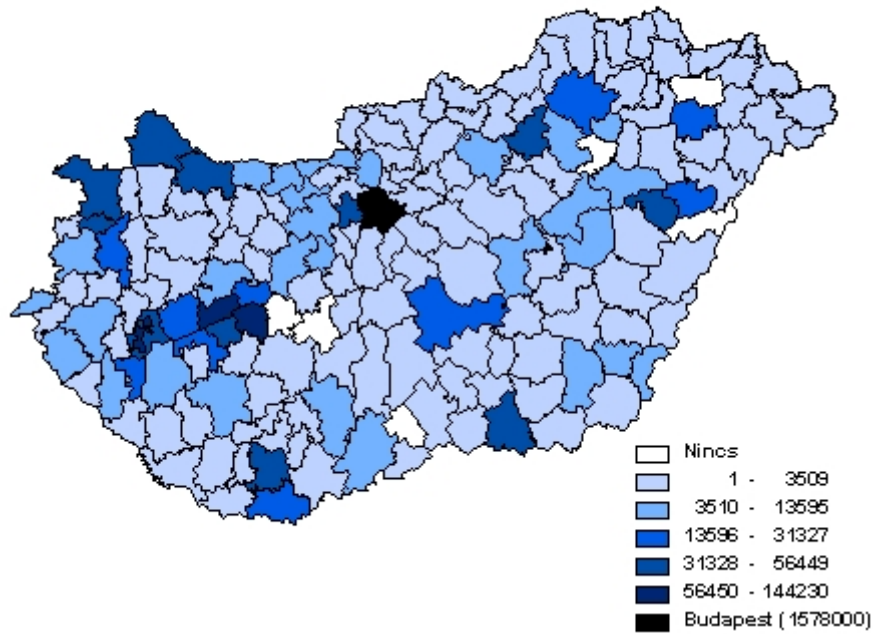
Ország	Budapest kiemelt üdülőkörzet		Balaton kiemelt üdülőkörzetbe tartozó partközeli települései		Sopron–Kőszeghegylaj a kiemelt üdülőkörzet		Egyéb	
	2000	2008	2000	2008	2000	2008	2000	2008
Ausztria	135 147	128 650	231 030	182 734	140 112	204 249	201 390	174 478
Belgium	54 537	72 183	31 647	48 228	3 426	2 958	39 270	37 432
Bulgária	15 339	27 160	794	1 475	63	238	9 418	13 284
Nagy-Britannia	261 156	547 193	20 554	19 427	4 866	2 875	40 909	57 598
Finnország	131 864	91 492	7 333	6 037	810	2 762	31 835	18 632
Franciaország	143 338	254 331	11 990	24 409	3 674	2 817	41 513	54 256
Görögország	57 965	88 867	1 881	1 305	1 112	442	6 159	9 592
Hollandia	98 014	107 020	225 349	145 249	10 323	11 967	149 790	91 357
Lengyelország	84 553	129 890	58 693	45 162	1 565	7 405	291 726	239 560
Németország	651 943	558 807	2 099 608	851 724	286 782	244 882	1 280 795	700 550
Olaszország	340 411	340 198	22 414	20 082	4 946	11 224	83 566	76 140
Románia	61 424	173 453	9 144	13 859	6 191	3 366	85 321	239 846
Spanyolország	215 541	337 126	2 361	2 697	914	643	9 848	16 126
Svájc	67 071	76 336	42 346	34 589	27 760	17 389	31 865	29 553
Törökország	47 605	57 747	403	717	155	170	3 957	8 575
Dánia	56 022	70 962	130 962	112 628	4 551	2 436	20 664	22 651
Norvégia	41 141	103 787	5 434	7 407	371	299	10 235	15 572
Svédország	93 174	142 930	15 283	11 462	2 029	3 633	20 577	23 635
Csehország	29 076	60 530	31 405	48 184	6 342	89 680	33 504	113 036
Szlovákia	14 542	30 960	25 029	19 376	1 882	11 416	55 737	79 277
Horvátország	38 953	41 829	7 687	3 498	1 219	862	25 986	44 718
Jugoszlávia	101 969	51 427	4 495	2 502	756	564	33 802	16 521
Szlovénia	15 200	19 112	6 303	6 206	526	1 309	10 911	14 136
Ukrajna	46 911	90 002	4 261	15 846	1 133	3 661	38 695	54 573
Oroszország	111 234	200 935	67 979	84 121	541	2 512	23 533	28 634
Izrael	172 621	112 627	7 146	7 842	791	376	13 262	7 157
Japán	174 052	129 172	2 232	1 315	2 457	1 511	16 784	22 250
Egyesült Államok	403 881	411 753	12 311	14 434	4 399	5 152	49 127	48 302
Kanada	41 000	46 287	1 969	1 624	865	927	6 918	12 064
Ausztrália és Óceánia	24 411	56 012	953	2 935	408	345	8 858	5 823
Egyéb külföldi	374 100	645 982	45 995	28 722	4 565	14 924	73 150	110 653
Külföldi	4 104 195	5 204 760	3 134 991	1 765 796	525 534	652 994	2 749 105	2 385 981
Belföldi összesen	839 818	870 137	1 576 254	2 263 272	583 321	802 419	4 856 101	6 029 055
Összesen	4 944 013	6 074 897	4 711 245	4 029 068	1 108 855	1 455 413	7 605 206	8 415 036

Térképek

1. A külföldi vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2000.....	28
2. A külföldi vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	28
3. A külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2000	29
4. A külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008	29
5. A német vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	30
6. A német vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	30
7. A brit vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	31
8. A brit vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	31
9. Az osztrák vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008	32
10. Az osztrák vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	32
11. A Romániából érkező vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	33
12. A romániai vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	33
13. Az Egyesült Államokból érkező vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	34
14. Az Egyesült Államokból érkező vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008	34
15. Az olasz vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	35
16. Az olasz vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	35
17. A lengyel vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	36
18. A lengyel vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	36
19. A spanyol vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	37
20. A spanyol vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	37
21. A francia vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008	38
22. A francia vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	38
23. A cseh vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008	39
24. A cseh vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008.....	39

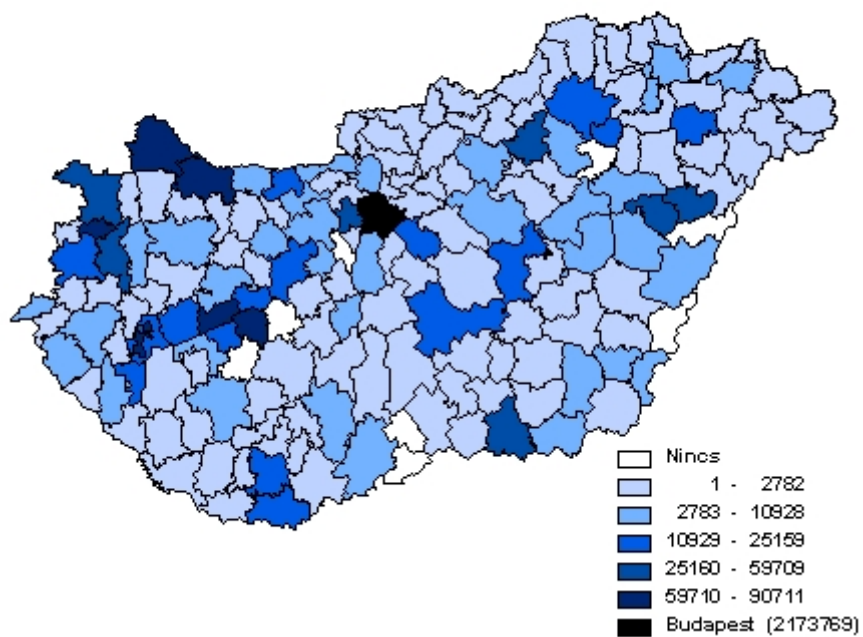
1. térkép

A külföldi vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2000

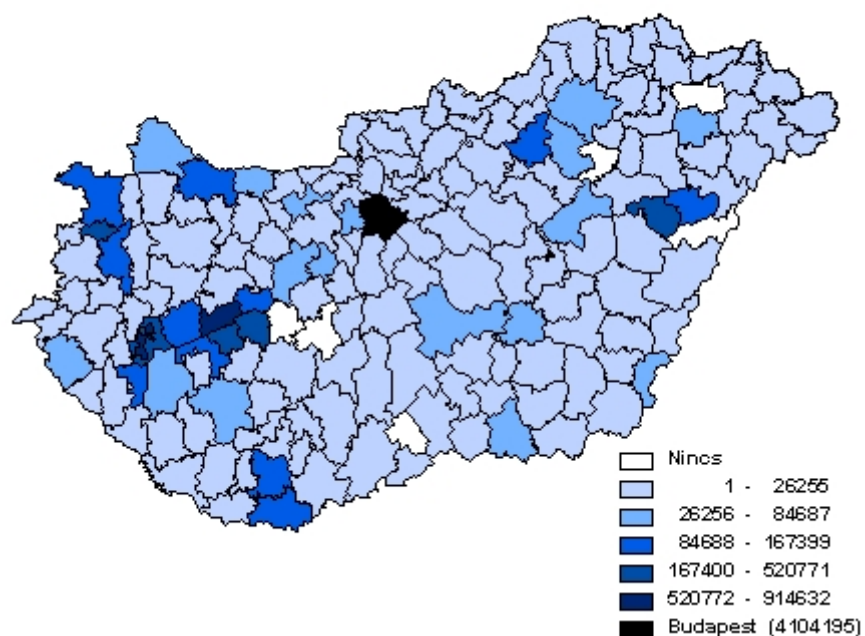
2. térkép

A külföldi vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

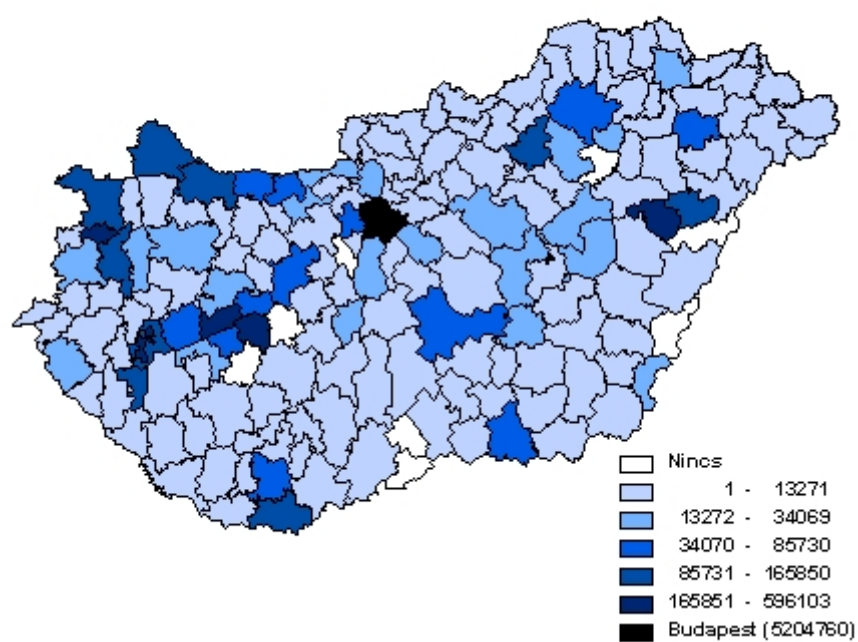
3. térkép

A külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2000

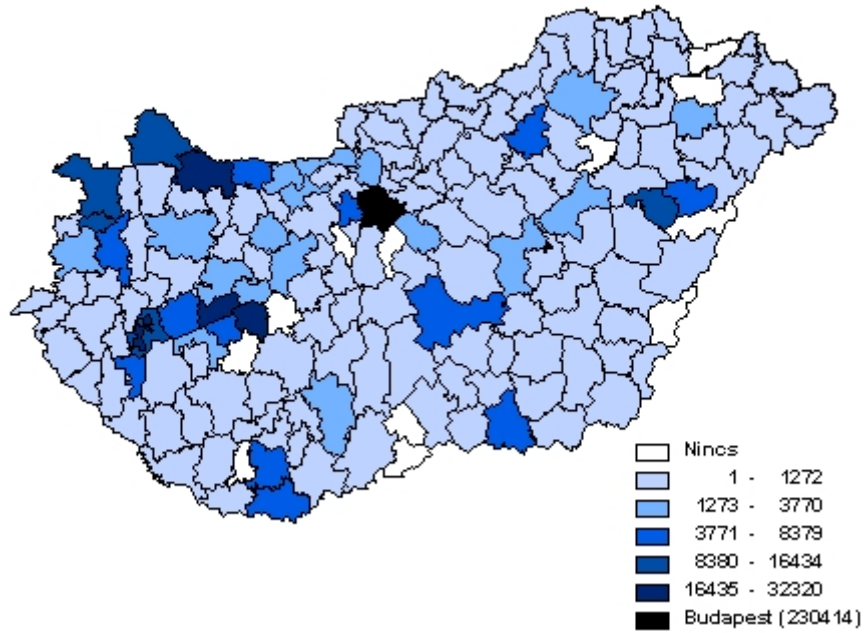
4. térkép

A külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

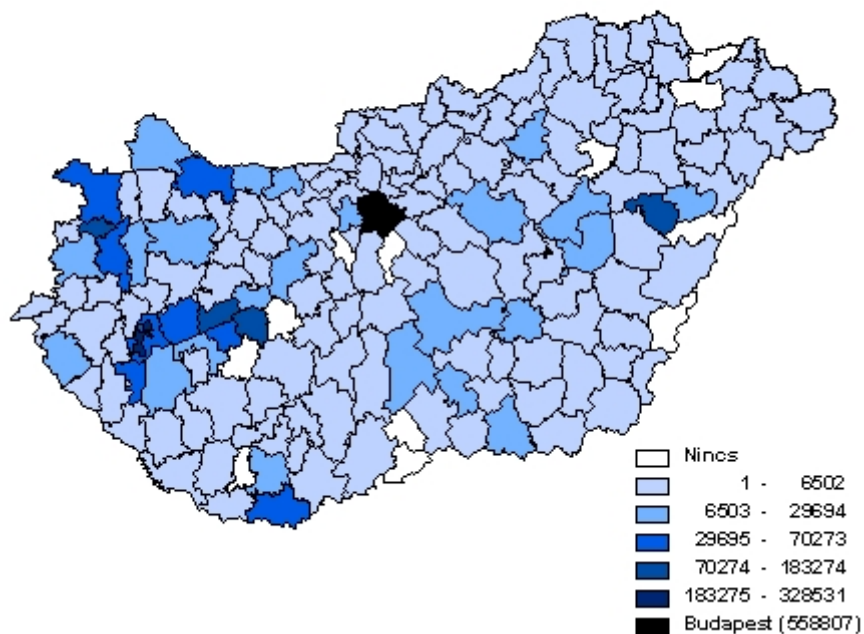
5. térkép

A német vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

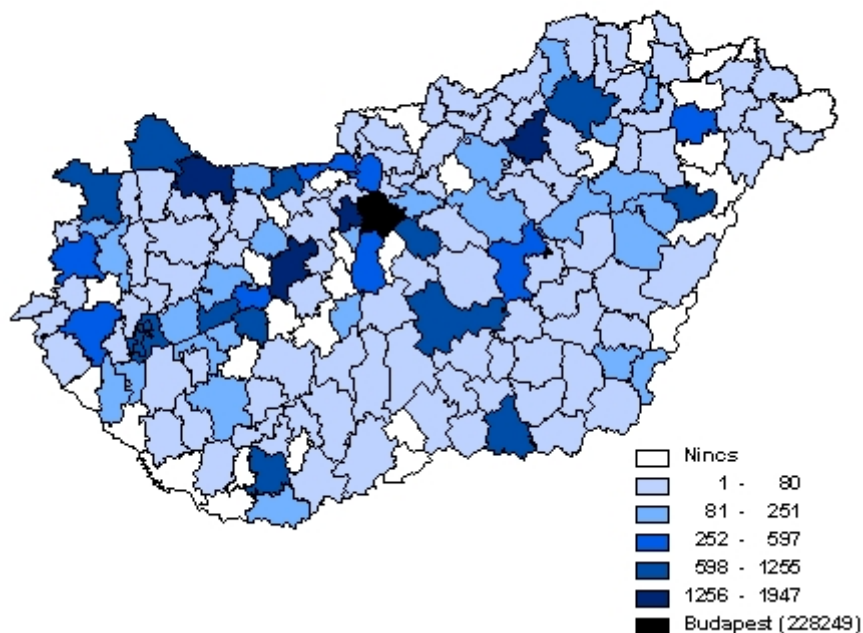
6. térkép

A német vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

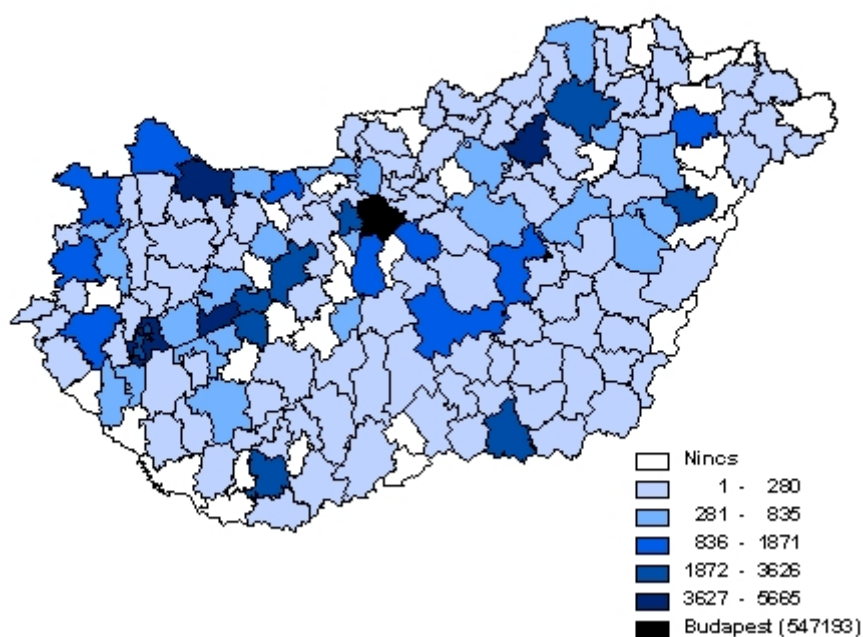
7. térkép

A brit vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

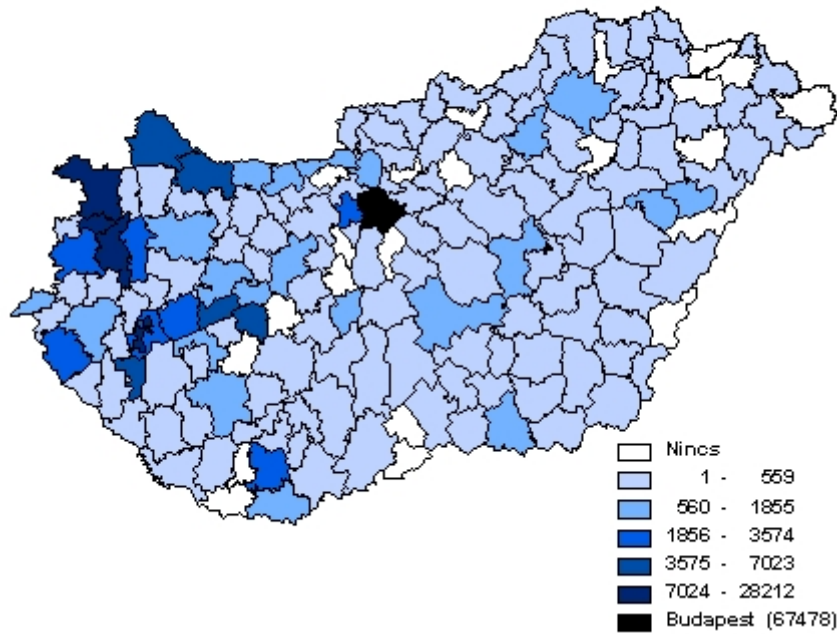
8. térkép

A brit vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

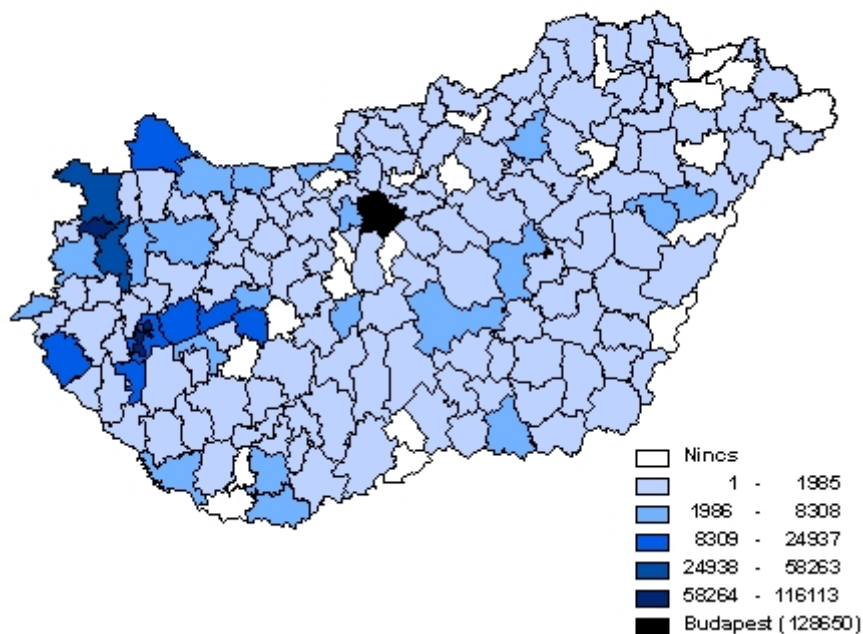
9. térkép

Az osztrák vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

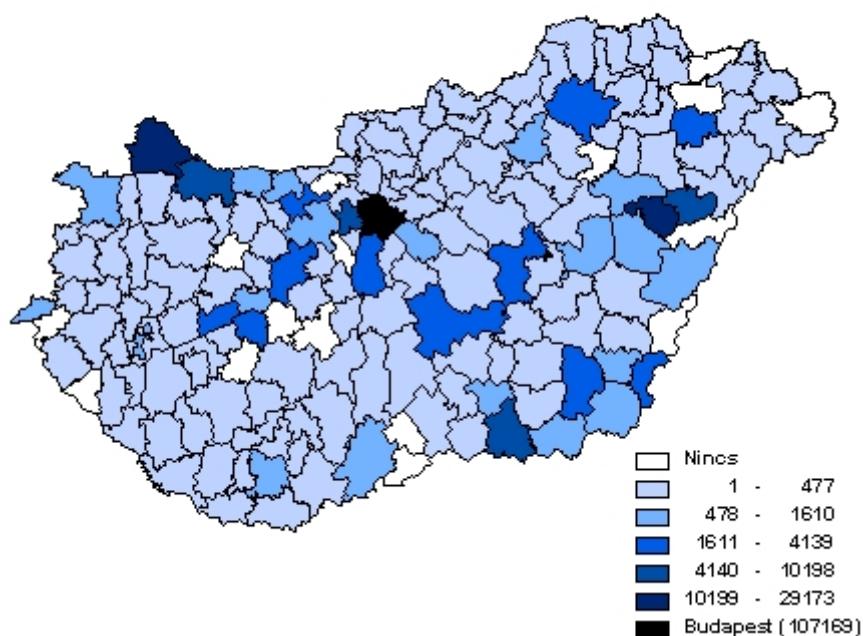
10. térkép

Az osztrák vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

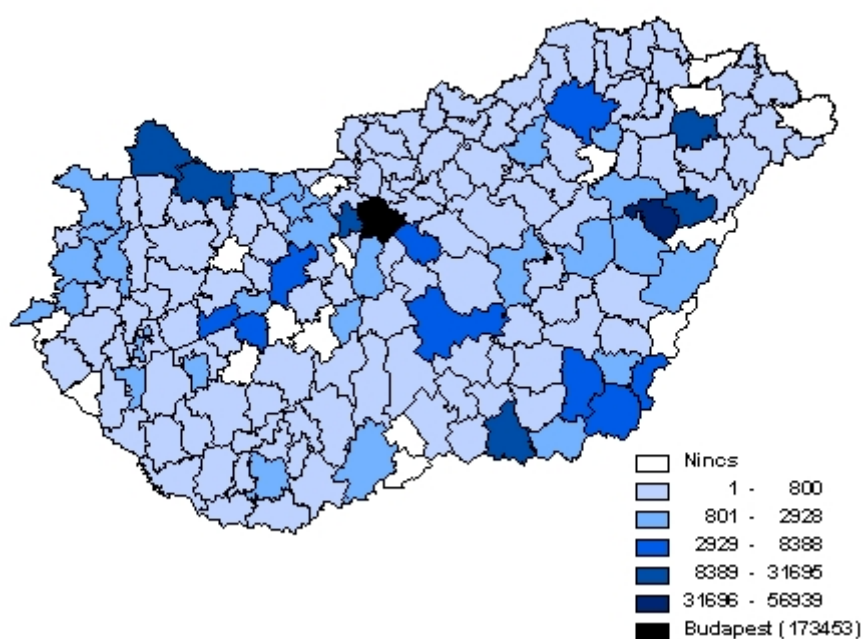
11. térkép

A Romániából érkező vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

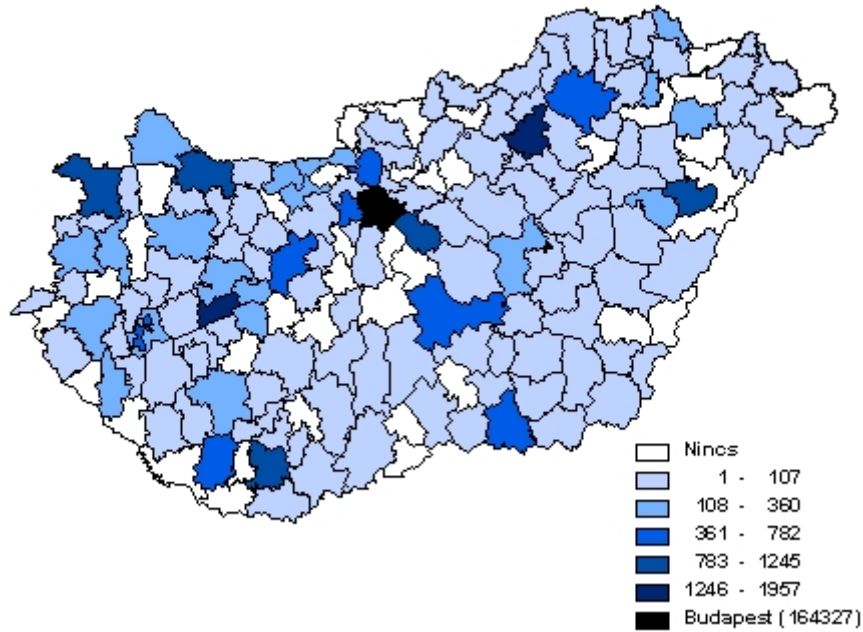
12. térkép

A romániai vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

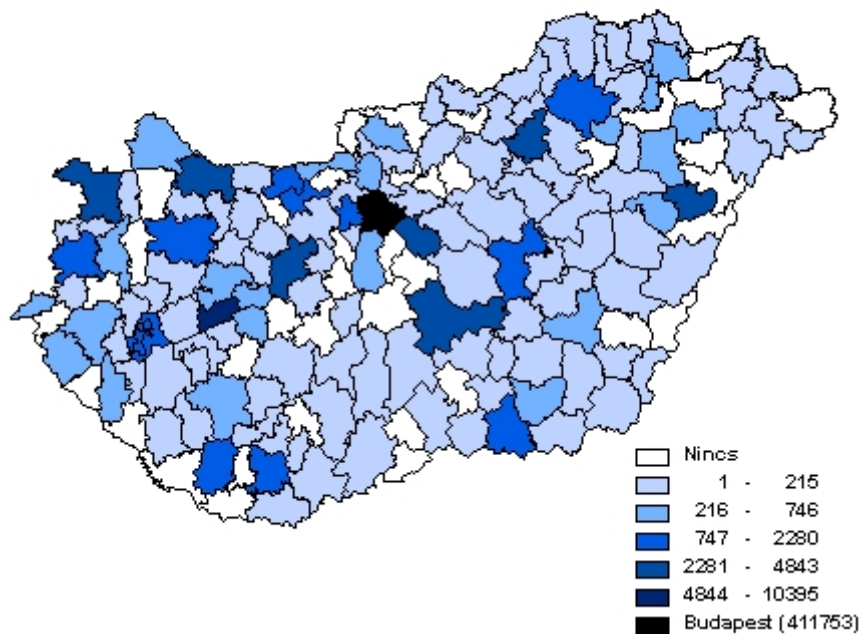
13. térkép

**Az Egyesült Államokból érkező vendégek száma
a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008**

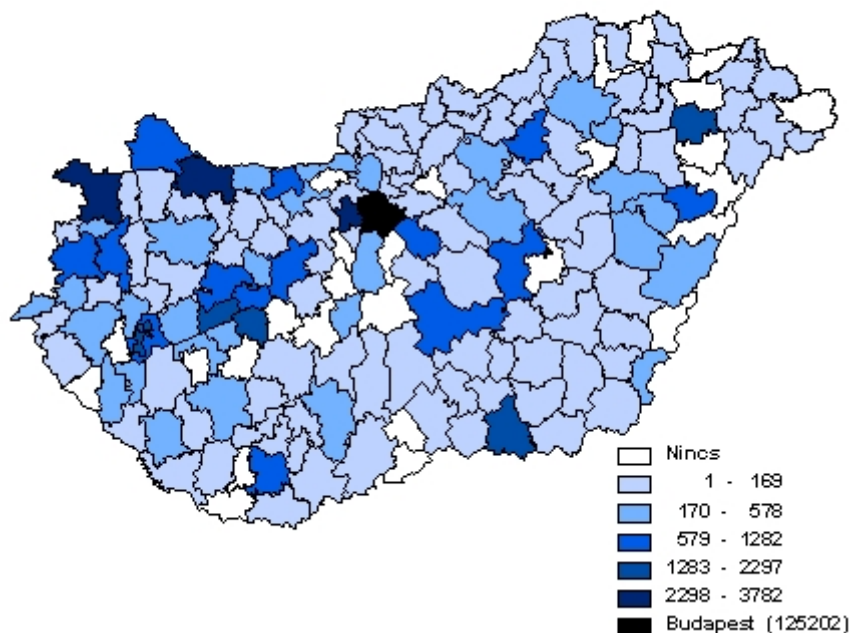
14. térkép

**Az Egyesült Államokból érkező vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma
a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008**

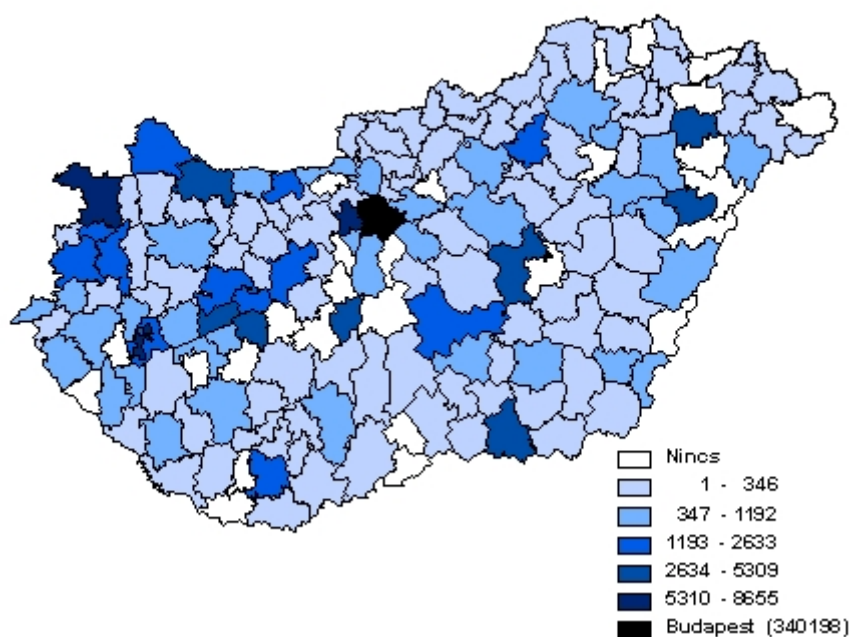
15. térkép

Az olasz vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

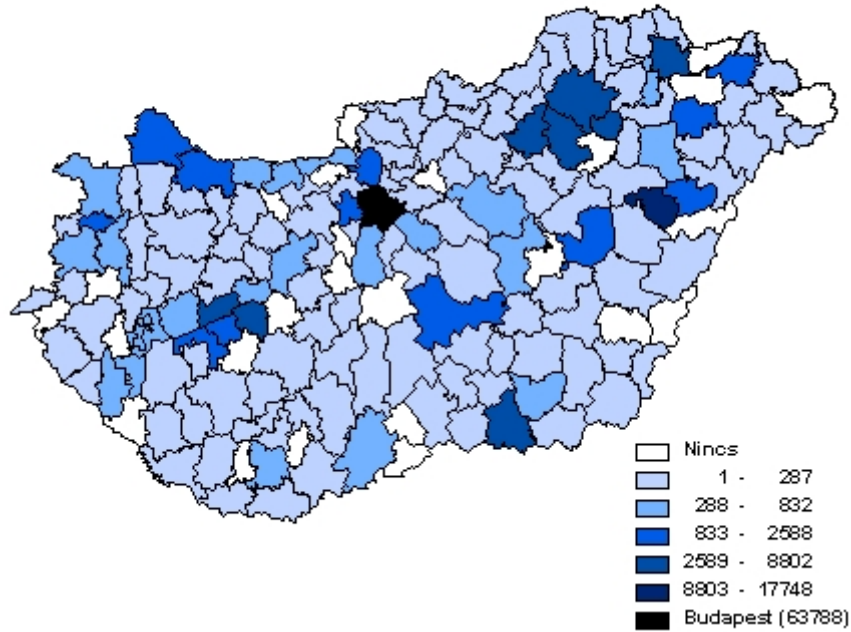
16. térkép

Az olasz vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

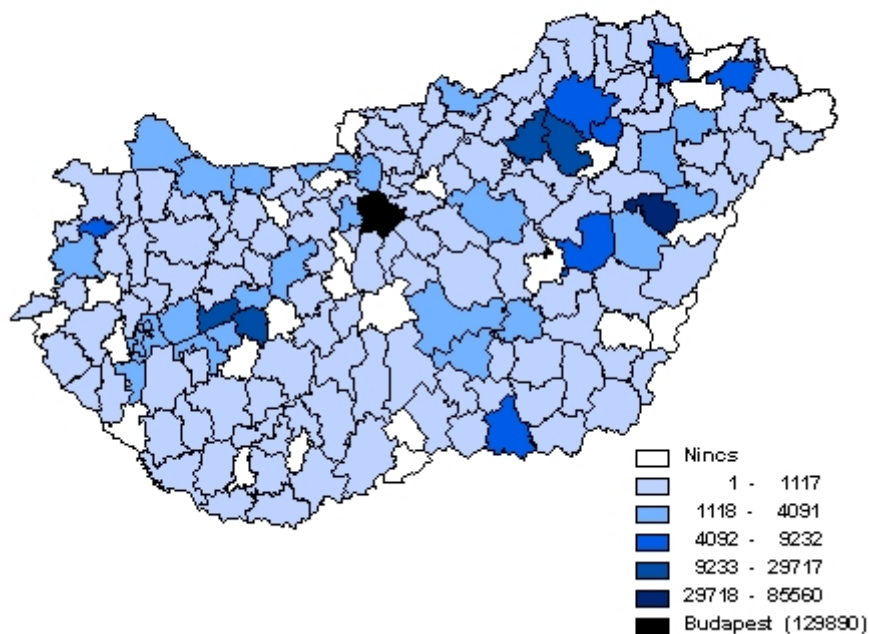
17. térkép

A lengyel vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

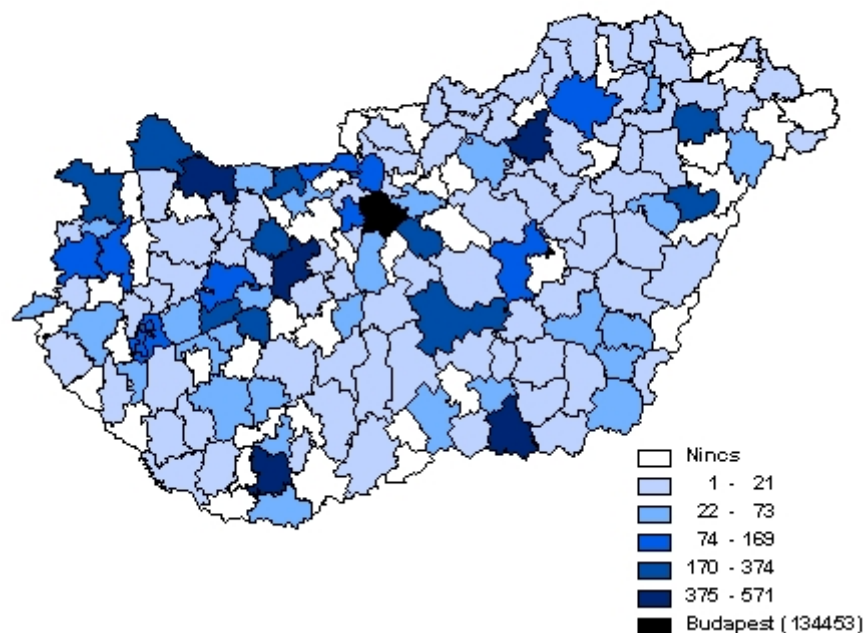
18. térkép

A lengyel vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

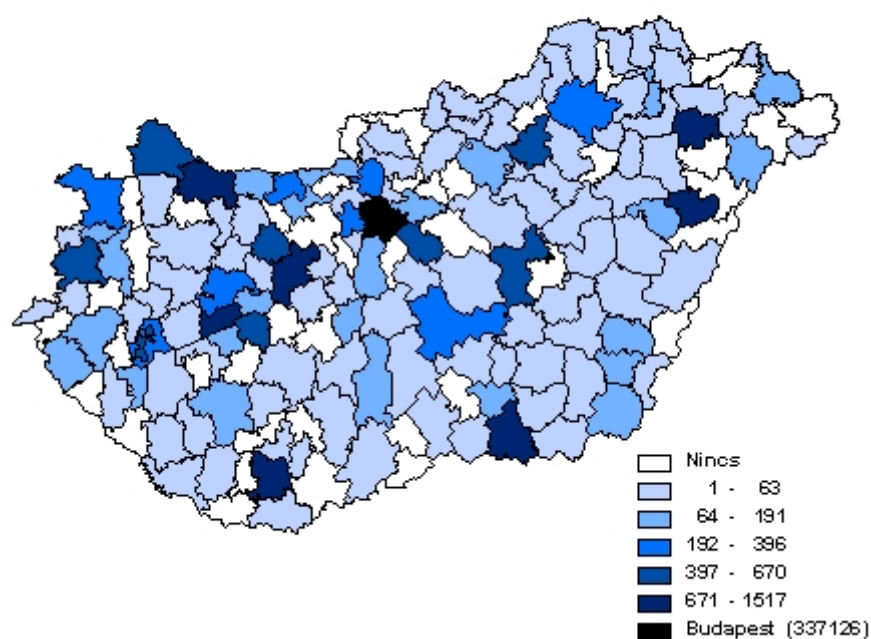
19. térkép

A spanyol vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

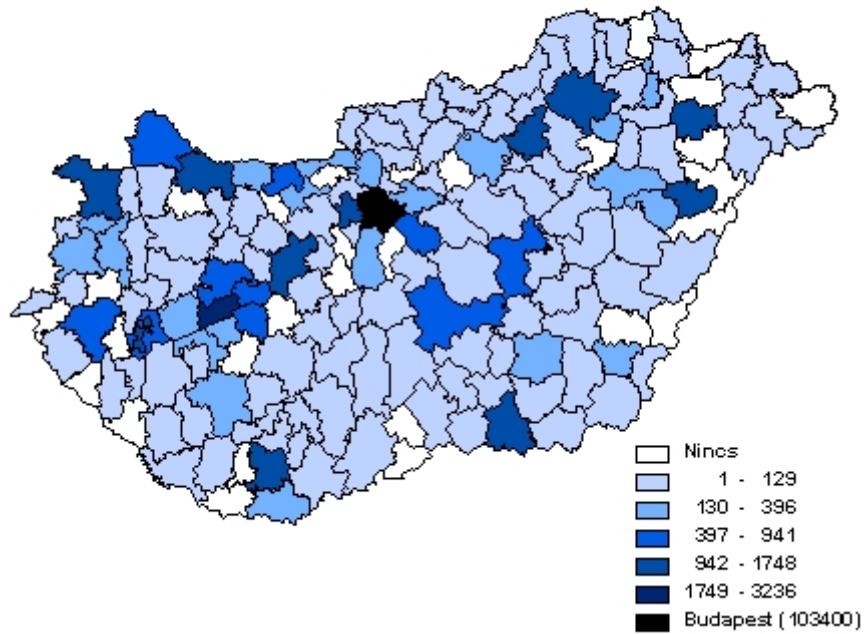
20. térkép

A spanyol vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

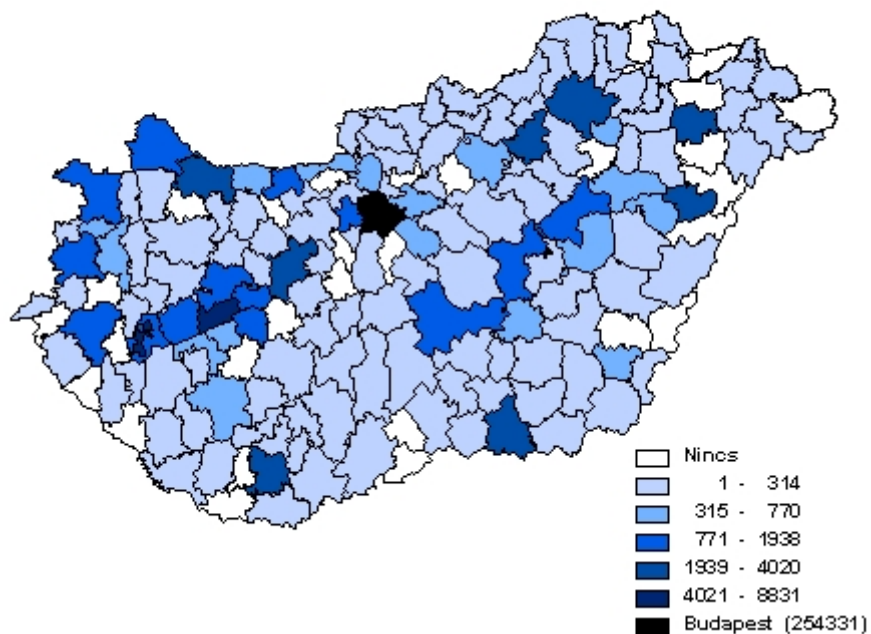
21. térkép

A francia vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

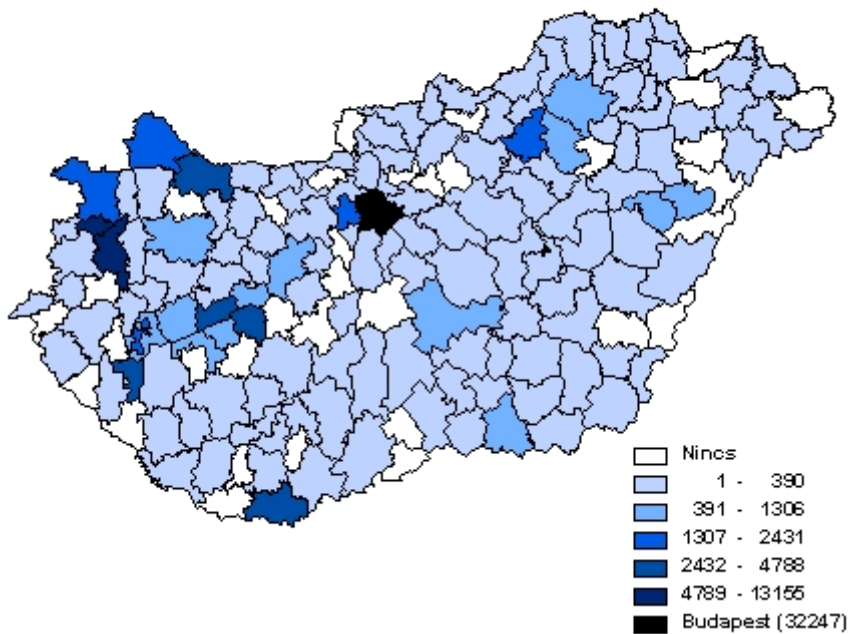
22. térkép

A francia vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

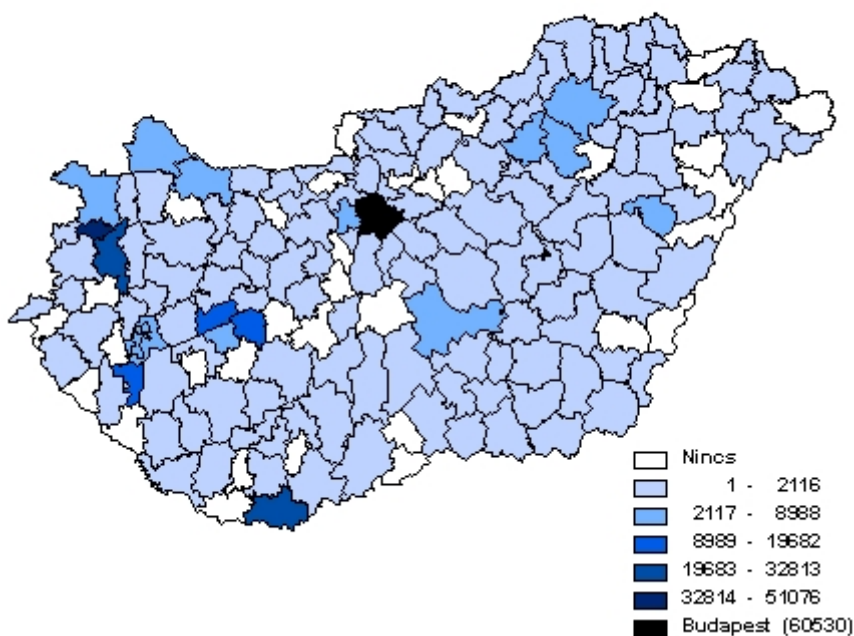
23. térkép

A cseh vendégek száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

24. térkép

A cseh vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

Módszertan

Kereskedelmi szálláshely: a 45/1998. (VI. 24.) IKIM rendelet, illetve az ezt módosító 54/2003. (VIII. 29.) GKM rendelet értelmében minden, engedélyben feljogosított, erre a célra épített vagy átalakított és használt létesítmény (szálloda, panzió, turistaszállás, ifjúsági szálló, üdülőház, kemping), amely üzletszerűen, egész éven át vagy idényjelleggel, folyamatos napi üzemeltetéssel, megszakítás nélkül szállásszolgáltatást nyújt. Az adatok tartalmazzák az egyéni vállalkozók által üzemeltetett szálláshelyek adatait is. A kapacitásadatok csak a működő egységekre vonatkoznak. A kereskedelmi szálláshelyek szoba- és férőhelyszáma július 31-i állapot szerinti.

Az adatgyűjtés 1999 és 2003 között a 10-nél több ágyal (kempingek esetében 30-nál több férőhellyel) rendelkező szálláshelyet üzemeltető gazdasági szervezetekre terjedt ki. A megfigyelési körbe nem tartozó – ún. „kis” – egységek adatai becslést érteken szerepelnek. Az adatok 2004-től az 5-nél több szobával, illetve 10-nél több ágyal (kempingek esetében az 5-nél több hasznosított terület egységgel) rendelkező szálláshelyek adatait tartalmazzák.

Szállásdíj: a vendégeknek leszámított (általános forgalmi adót tartalmazó) bevétel reggeli és egyéb szolgáltatás nélkül.

A települések üdülőkörzetekbe sorolása a 2012/1986. (VI. 17.) MT h. számú, valamint az ezt módosító 1027/1988. (IV. 15.) MT, 1116/1989. (VIII. 24.) MT, az 1066/1990. (IV. 9.) MT határozatok és a 2000. évi CXII. törvény alapján történt.

A kereskedelmi szálláshelyekre érkező külföldiek célterületeit a jelenleg hatályos kistérségi szinten ábrázoltuk ([1–24. térkép](#)), amely a durva területi aggregálású szintekhez képest (megye, régió) a valósághoz közelebbi állapotot mutat, bár hangsúlyozzuk, hogy a legpontosabb képet az esetek többségében egy-egy speciális vonzerővel rendelkező település megjelenítésével érhetnénk el. Praktikus okokból azonban, mivel a települések túlnyomó része nem rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel, a térfolytonos vizuális megjelenítés eléréséhez a kistérségek mellett döntöttünk. A külföldi vendégforgalom térképes ábrázolása két nehézséget vetett fel, így egyrészt azt, hogy mi alapján történjék az adatok megjelenítése. A választott téma szempontjából úgy ítéltük meg, hogy az abszolút értékekkel tudjuk leginkább a célterületek vonzerejét jellemezni. Az összehasonlítás maradéktalanul kivitelezhetőnek bizonyult. A másik nehézségét a korábban érzékeltetett erős térbeli koncentrátság, Budapest kiemelkedő súlya adta. A küldő országok gyakorisági eloszlása jobbra erősen ferde volt, ezért a térképeknél az osztályközöket az ún. Jenks-féle természetes töréspontok segítségével határoztuk meg, amelyek a csoporton belüli homogenitáson, a varianciák minimalizálásán alapultak. Minden esetben annyiban módosítottuk a lehatárolást, hogy a vendégforgalommal nem rendelkező kistérségeket, valamint Budapest értékét külön tüntettük fel. A természetes töréspontokkal elhatárolt intervallumok a legalacsonyabb nem nulla érték és a Budapest nélküli maximum érték alapján kerültek meghatározásra. Minden esetben ötben határoztuk meg az intervallumok számát. A térképek a tavalyi év vendégforgalmi adatai alapján legfontosabb tíz küldő ország vendégeinek térbeli megoszlását mutatják vendégek és vendégéjszakák szerint. Minden egyes esetben közöljük a 2000. évi állapotot is, de az intervallumok eltérő szakaszolása miatt az összehasonlítás csak korlátozottan lehetséges (A tanulmány táblázatos részében valamennyi adat elérhető).

Jelmagyarázat:

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Dr. Horváth József igazgató
További információ: Németh Zsolt igazgató-helyettes
Telefon: (06-72) 533-395, [e-mail cím](#)

[Információs szolgálat](#), telefon: (06-72) 533-300